

DOBŘÁ ADRESA

Z obsahu

Skončil život, dílo trvá

Ve Vlčím rouše

Kouzelný přehrávač z Kodaně

Obsah:

**SYSTÉM NAVIGACE:
KLEPNĚTE!**

První stránka (titulní):

BYLO od č. 1/00: Klepnutím na „Z obsahu:“ se dostanete na str. 2 (obsah). Klepnutí na malé obrázky a jednotlivé body „Z obsahu:“ Vás přenesou přímo na příslušné stránky. **NOVÉ od č. 9/00:** Klepnutím na značku „Dobrá adresa“ se otevrou naše internetové stránky www.dobraadresa.cz v aktuálním prohlížeči. Klepnutím na střed obrázku se dostanete na popisek a tiráž na str. 2.

Druhá stránka (obsah):

BYLO od č. 1/00: Klepnutí na jednotlivé body obsahu Vás přenesou přímo na příslušné stránky. Klepnutím na naši e-mailovou adresu se Vám otevře nám adresovaný dopis v aktuálním e-mailovém programu. **NOVÉ od č. 9/00:** Klepnutím na značku „Dobrá adresa“ a na popisek k obrázku na první straně se dostanete na první (titulní) stránku. Klepnutím na slovo „Obsah:“ se Vám zvětší obsah přes celou šířku okna.

Další strany stránky (včetně druhé s úvodníkem):

BYLO od č. 1/00: Klepnutím na jednotlivé internetové resp. e-mailové adresy se Vám otevře příslušná stránka resp. se Vám nadepíše příslušný dopis v aktuálním programu. **NOVÉ od č. 9/00:** Klepnutím na značku „Dobrá adresa“ v levém nebo pravém horním rohu stránky se přesunete na str. 2 (obsah).

KLEPNĚTE SEM!

O čem se (ne)mluví

Radim Kopáč: **Skončil život, dílo trvá** (4)

Jiří T. Král: **Královiny** (6)

Jakub Šofar: **Ne že by na tom nějak zvlášť záleželo** (10)

Tereza Šimůnková: **Ve Vlčím rouše** (12)

Michal Kliment: **Extase československého filmu** (14)

Retro

Michal Šanda: **Z antikvariátních banánovek**

– **O podivínech a lidech nápadných** (18)

Jakub Šofar: **Filokartistův výsadek** 11 (22)

Literatura

Vít Kremlička: **Kouzelný přehrávač z Kodaně** (24)

Jan Lustig: **Vysloveně žertovně** 11 (29)

Milada Kalášková: **Básně** (30)

Co se chystá

Markéta Pilátová: **Víla Vivivíla a stíny zvířat (ukázka)** (33)

Příloha 1

Eva Sendlerová: **Z probíhající výstavy v Galerii Hollar** (36)

Příloha 2

Štefan Švec: **Národní knihovna České republiky v Praze Klementinu. Předmětový katalog č. 4** (48)

Na titulní stránce: z výstavy Evy Sendlerové (k článku na str. 36)

Dobrá adresa, kulturně-společenský časopis na internetu, číslo 11, ročník 10. E-mail: dobraadresa@firstnet.cz. Vydávají Přátelé Dobré adresy. Šéfredaktor: Štefan Švec. Zástupce šéfredaktora: Štěpán Kučera. Redakce: Václav Dvořák, Martin Groman, Kateřina Komorádová, Viki Shock, Michal Šanda, Jakub Šofar, Petr Štengl, Martin Vokurka, Pavel Voňka. Grafická úprava a výtvarná redakce: Jakub Tayari. Výstavba internetových stránek: Libor Koudela. Neoznačené fotografie archiv redakce, kresby Corel Corporation. Časopis vychází s laskavou podporou Ministerstva kultury České republiky a Nadace Český literární fond. Redakcí nevyžádané rukopisy, kresby a fotografie se nevracejí. Technická podpora studio Grafín a FirstNet a. s.

Literární zádrhel

Vít Slíva

Milostná říčka Hvozdnice

Jsem v tobě zabroděn – hvozd v jasném proudu,
blyskoty o stíny ostří si břit –
Vidíš tam na kopci hořet mou boudu?
Jejími jiskrami chci v tobě mřít,

až klopýtnu, klesnu ti do klína, ke dnu,
kde jenom hejna hvězd smějí se třít;
neznám je po jménech – pouze tu jednu:
Slznici... Třaslavý třpyt.

Komentář K Básni

Zabroděn v tobě jiskrami chci mřít,
uši žen lační slyšet básní mor –
hladká slůvka snove ten, kdo se chce třít:
Básník? Kdeže... Středoškolský profesor!

A když přidá třpyt třaslavý a hvězdu Slznici,
hle – cesta otevřena k další dívčí sliznici.

Karl Thurgau von Jabkowicz

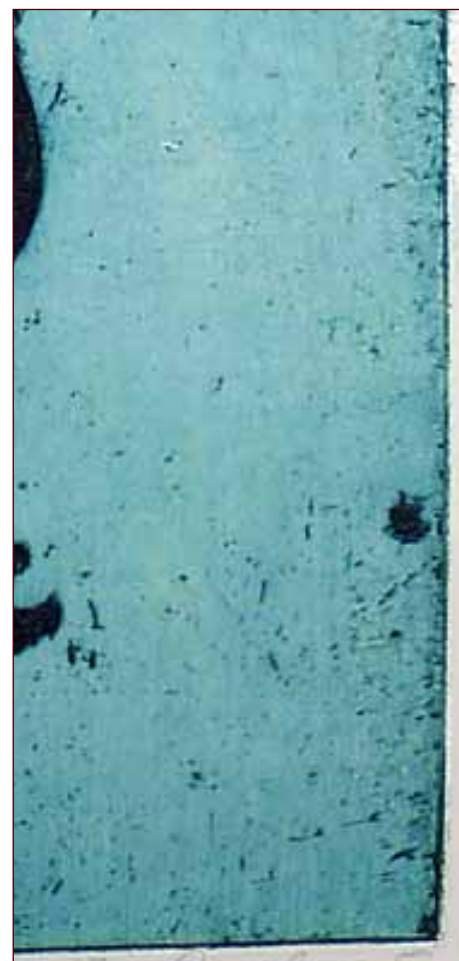
Naši milí,

výhodou šéfredaktora časopisu je, že si do čísla může dát, co chce. Využívá toho hojně třeba Pavel Šafr v Reflexu, tak co by to nebylo možné v Dobré adrese. Proto v závěru tohoto čísla najdete mizerné fotky šuplíčků v Národní knihovně. Berte to jako koncept, na lepší nebyl čas. Naštěstí je v čísle i ledacos jiného, ale to si najděte sami, kdo by se vycintával o ostatních.

Nebojte, příští číslo už bude zase dělat někdo jiný. Ledaže by se na to vykašlal. Fotek šuplíčků je ještě dost. Chue chue chue.

Mějte se hezky!

Štefan Švec

O
čem
se
(ne)
mluví

Skončil život, dílo trvá

Jan Řezáč (17. dubna 1921–7. října 2009) jsem poznal pozdě – ale přece. V roce 2002, kdy jsem pro nakladatelství Concordia redakčně připravoval výbor z díla surrealistického básníka Roberta Desnosa. Požádal jsem jej telefonem o předmluvu. Vyhotovil ji rychle a z jejího obsahu i stylu mi bylo rázem jasné, že – slovy Jindřicha Štyrského – máme společné plivátko. Místo objektivního vědního rozboru dával přednost subjektivnímu nadšení z textu, namísto uměle šlechtěné formy stavěl spontánní, přirozené vyjadřování. Jak sám říkal, ve svém psaní chtěl být především průvodcem – po textu, obraze, fotografii. A záhy se jím pro mě stal.

V roce 2003 jsem jej oslovil s nabídkou uspořádat pro totéž nakladatelství jeho dlou-

ho chystané paměti. Zprvu mě odrazoval: jednak ze skromnosti, jednak s poukazem na to, kolik takových pokusů během 90. let už bylo – a zkrachovalo. Ale pak jsme se začali scházet. U něj doma, v Korunní 127 na pražských Vinohradech. „Čtvrté patro!“ vítal mě hlas z reproduktoru u domovních zvonků. Seděl jsem proti němu v křesle, za zády klavír, na zdi jeden z „hracích stolů“ Libora Fáry – a nestačil jsem měnit kazety v diktafonu. Seděl přede mnou očitý svědek, který svou pamětí obsáhl dějiny českého státu od úsvitu první republiky po současnost: dějiny jeho kultury, jeho společnosti, jeho politiky. A všech jejich překotných vývojových proměn.

O sobě mluvil Jan Řezáč málo a nerad, musel jsem ho ponoukat: Jak to bylo s vaší poezií za světové války, jak to bylo s Ottou Mizerou, s Karlem Teigem? Co Jan Fromek a Svoboda, Družstevní práce, co Státní nakladatelství krásné literatury, hudby a umění, co Světová literatura, co Umělecká fotografie? Jak to bylo v padesátých letech s prvorepublikovou avantgardou, když nesměla být. Jak to bylo se Sudkem, s Proškem, s Modiglianim, Mauricem Henrym,

Zemřel Jan Řezáč, nakladatel, surrealista, průvodce

surrealistickými defenestracemi. Jak to bylo po devětašedesátém, kdy jej ze SNKLHU, tehdy už Odeonu, vyhodili. Jak to bylo v ČTK-Pressfotu, odkud v jedenaosmdesátém roce odešel do důchodu. A jak je to dnes, třicet, padesát, sedmdesát let poté.

Měl dar aforistické zkratky, smysl pro humor – ovšem nikoli černý, v duchu Andrého Bretona, jehož celý život obdivoval, spíše poláčekovský. Měl rád historky, které pointoval tu řízným vtipem, tu melancholickou zámlkou. Spojoval v sobě lyrismus a cit s velkým ideálem svobody a lásky, s vírou ve smysl „života uprostřed umění“, jak říkal; těšil jej „opakovaný poznatek, že se něco v kultuře povedlo a že... byl při tom“. Měl nesmírně bohatý archiv a širo-

kou knihovnu: do křesla, v němž jsem seděl, mi nosil k nahlédnutí to, co mi žádná škola nepřinesla. Když jsem od něj jednou odcházel ke grafikovi, pod paží brašnu, s níž v 60. letech chodil do Odeonu a v ní vypůjčené výtvarné práce, fotografie a dopisy, které měly ilustrovat knihu jeho pamětí, měl jsem definitivně pocit, že máme společného víc než jen ono zmíněné Štyrského plivátko.

Dodnes mě udivuje, čemu všemu pomohl v dobách temna na světlo. Za koho se postavil, co inicioval, co prosadil. Prošel jsem domácí knihovnu a zjistil, že klíčové svazky nesou v tiráži značku SNKLHU/Odeonu nebo Řezáčovo jméno. Jarry, Lautréamont, Tzara, Morgenstern, Ladislav Klíma, edice Plamen, Mladé cesty, Klub přátel poezie. Svůj obdiv a dík mu v soukromé korespondenci vyjádřily tak výjimečné a protikladné osobnosti české kultury jako Jan Zábrana, Egon Hostovský, Vladimír Holan, Jan Skácel, Josef Škvorecký, Václav Zyk-mund. „Jsi to, Honzo, ty, kdo tu vydupal ze země v době sucha nakladatelskou oázu,“ napsal mu v osmdesátém roce Josef Hiršal.

Celý život se úzkostlivě vyhýbal slovníkům a encyklopediím. Měl za to, že za člověka mluví jeho dílo, a nikoli tučně vysázené jméno a výčet zásluh. Když v roce 2005 přebíral z rukou tehdejšího ministra kultury Pavla Dostála Magnesii Literu za přínos české literatuře, padlo z jeho úst číslo tři tisíce. Tři tisíce knih, do nichž se za svůj dlouhý život nějakým způsobem vepsal a které schraňuje ve svých fondech Národní knihovna. V Pasážích, Řezáčově „antiknize“ z roku 1965, stojí: „Neustupující náklonnost k romantismu: čtenářské možnosti mají před sebou nekonečnou svobodu kosmických prostorů – knihoven! Největší zážitek: objevit zapomenuté. Nikdy nevíme, která hvězda kdy spadne, která knížka se nám připlete do cesty.“ Něco pomíjí. Něco zůstává.

Radim Kopáč

Prošel jsem domácí knihovnu a zjistil, že klíčové svazky nesou v tiráži značku SNKLHU/Odeonu nebo Řezáčovo jméno. Jarry, Lautréamont, Tzara, Morgenstern, Ladislav Klíma, edice Plamen, Mladé cesty, Klub přátel poezie. Svůj obdiv a dík mu v soukromé korespondenci vyjádřily tak výjimečné a protikladné osobnosti české kultury jako Jan Zábrana, Egon Hostovský, Vladimír Holan, Jan Skácel, Josef Škvorecký, Václav Zyk-mund.

Královiny

Případ Kundera: Kdo je tu vlastně perfidní?

Zastánce teorie, že Milan Kundera na policii nebyl a agenta Dvořáčka neudal, by zřejmě nepřesvědčil ani záznam z bezpečnostní kamery, kdyby tenkrát nějaké existovaly. Stejně by dokola opakovali, že ten muž na policejní stanici má určitě Kunderovu gumovou masku nebo tak něco. Mnohem trapnější je ovšem silácké vyjadřování, kterým zakrývají nedostatek argumentů. Jedním z takových je výrok z pera literárního kritika Aleše Hamana v úvodu sborníku ke Kunderovým osmdesátinám. Spisovatelovy kulatiny nedošly u nás prý větší pozornosti, píše Haman a dodává: „Navíc (těžko rozhodnout, zda v tom byl širší záměr, či pouhá potřeba se zviditelnit) se v této nejnevhodnější chvíli objevily i perfidní ‚dokumenty‘, jež měly za cíl poškodit nejen autorovo renomé, nýbrž i jeho čest.“ Takové uvažování musí jeden ocenit: zřejmě bychom měli dokumenty z minulosti rozdělit na perfidní (tedy zrádné, věrolomné, proradné) a ty ostatní. Nejde přitom o jejich obsah (ten samozřejmě mnohdy perfidní bývá), ale samotnou jejich existenci (pokud samozřejmě víme, že už v době svého vzniku nebyly dezinformací, a to u policejního hlášení s Kunderovým jménem víme). Nyní už stačí najít jen ta správná měřítká, co je vlastně perfidní. Jeden navrhuje, aby za takové byly prohlášeny všechny listiny silových složek bývalého režimu. Teprve tím totiž může vyjít

najevo neobyčejná statečnost všech obyvatel tehdejšího Československa a slavných spisovatelů zvláště.

Otázka dne: Čím si Drákula krátil volný čas v rakvi?

K mnoha interpretacím svádí nová kniha o Drákulovi, kterou sepsali Dacre Stoker, vzdálený příbuzný Brama Stokera, a scenárista Ian Holt. „Drákula byl starý a nahrbený, měl chlupy na dlaních a páchnoucí dech,“ řekl k hlavnímu hrdinovi Holt. Vzhledem k tomu, že chlupy na dlaních byly podle našich předků důsledkem nezřízené masturbace, jednoho napadá, čím že si to asi pan hrabě krátil nekonečně dlouhé chvíle v rakvi. Ale to není vše. „Vylezl z hrobu, a proto smrděl jako smrt,“ popsal Drákulu druhý spoluautor Stoker. Když si ale jeden přečetl na webu diskuse zabývající se otázkou, co dělat se spermatem po masturbaci, došlo mu, že kvůli Drákulově kratochvíli a absenci sprchy v jeho rakvi byla smrt až to poslední, čím byl hrabě cítit. Jak vidno, literatura nám klade mnohem zají-

Tvůrce by předložil úřadu své dílko a kritici zde zaměstnaní by poté vydali úředně ověřené potvrzení, zda a kolik stupňů originality a fantazie obsahuje. A hned by bylo po debatách, zda je úlohou kritiků pomáhat autorům, nebo orientovat čtenáře. Jeden dává tento nápad bezplatně k dispozici, sám totiž má jiné starosti. Rád by si totiž co nejdříve zaregistroval slogany „Čiňte dobro“, „Konejte dobré skutky“ nebo „Přispějte na charitu“.

mavější otázky, než jsme si vůbec dokázali představit.

Otázka dne: Proč Brit nemusí pít jako Dán?

Sexuologové z univerzity v Utrechtu zjistili, že nejdéle souloží Britové, a to celých deset minut. Američané v průměru vyvrcholí za osm minut, Španělé za 4,9 minuty, a Turci dokonce za 4,4 minuty. Důležitý je ovšem poznatek, že déle vyvrcholení trvá i mužům, kteří se předtím posilnili alkoholem. Vědecky erudovaný muž už tedy ví, co odpovédět na partnerčinu vyčítavou otázku, proč tolik pije: „Protože nejsem Brit, miláčku.“

O placeném dobru a úloze literární kritiky

Jeden se dosud domníval, že fantazie a originalita jsou ryze subjektivní pojmy. Teď ovšem s radostí zjistil, že i na ně lze získat

úřední štempl, což pro našince skrývá netušené možnosti. Napadlo jej to při zprávě informující, že si podle Úřadu průmyslového vlastnictví nemůže společnost Praha olympijská nechat zaregistrovat slogan Všichni jsme v národním týmu, protože „postrádá jakoukoliv míru fantazie či originality, která by z něj udělala jedinečnou značku“. Celosvětově chráněné slovní spojení Celebrate Humanity (oslavovat lidství) patřící Mezinárodnímu olympijskému výboru naopak má podle úřadu „jistý stupeň originality a fantazie, vzhledem k jeho všeobecnému významu, to je oslavování podstaty člověka“. Jeden by pod vlivem těchto argumentů rád přispěl do diskuse o smyslu literární kritiky převratnou myšlenkou: její funkce by se totiž mohla takřkajíc institucionalizovat. Tvůrce by předložil úřadu své dílko a kritici zde zaměstnaní by poté vydali úředně ověřené potvrzení, zda a kolik stupňů originality a fantazie obsahuje. A hned by bylo po debatách, zda je úlohou kritiků pomáhat autorům, nebo orientovat čtenáře. Jeden dává tento nápad bezplatně k dispozici, sám totiž má jiné starosti. Rád by si totiž co nejdříve zaregistroval slogany „Čiňte dobro“, „Konejte dobré skutky“ nebo „Přispějte na charitu“. Vzhledem k tomu, že oslavují lidskou dobrotu, nemohou přece být neoriginální. A hlavně se bez finančního užitku doslova válejí na zemi. Tak tedy: jdu do toho.

HIV? Ne! FIFA.

Kritici naší národní povahy zdůrazňují, že jsme zahleděni do sebe a nepřijímáme vlivy zvenčí. Neustále nás někdo poučuje, co všechno by si Češi měli ze západní Evropy přinést, jednoho ale napadlo, že bychom měli zdůraznit, co si od nás Evropané odnést nemohou. A není to zrovna málo. Zatímco v Evropě připadá 336 HIV pozitivních na sto tisíc obyvatel starších patnácti let, u nás je to pouze 17 lidí na sto tisíc obyvatel. Zdá se tedy, že jsme světoví v tom, že světoví nejsme. A že by se od nás Evropa mohla učit prevenci této smrtelné nemoci: spočívá ve sledování fotbalu, pití piva a v takovém tom domácím souložení.

Nobelova cena za marketing

Jeden se musí radovat, že Nobelova cena míru získala další rozměr. Zatímco v minulosti překonali lidé z výboru ostýchaví a ocenili teroristu Jásira Arafata nebo hlasatele ze-

Zatímco v minulosti
překonalí lidé z výboru
ostých a ocenili teroristu
Jásira Arafata nebo
hlasatele zelené
ideologie Ala Gorea,
nynější ocenění pro
Baracka Obamu musí
potěšit všechny
marketingové specialisty.
Pro budoucnost lidstva
je moc příjemné zjištění,
že stačí pár měsíců
ohnivě mluvit o míru
a světě bez jaderných
zbraní, abyste se hned
stali prvním mezi
mírotvůrci. Kam bychom
ostatně dnes došli
s mravenčí prací Alberta
Schweitzera či Matky
Terezy, když je mnohem
účinnější do zblbnutí
opakovat „Yes We Can“.

lené ideologie Ala Gorea, nynější ocenění pro Baracka Obamu musí potěšit všechny marketingové specialisty. Pro budoucnost lidstva je moc příjemné zjištění, že stačí pár měsíců ohnivě mluvit o míru a světě bez jaderných zbraní, abyste se hned stali prvním mezi mírotvůrci. Kam bychom ostatně dnes došli s mravenčí prací Alberta Schweitzera či Matky Terezy, když je mnohem účinnější do zblbnutí opakovat „Yes We Can“. Je také pěkné vidět, jak marketingoví specialisté za posledních 70 let vyspěli. Když se totiž ze své slavné mnichovské mise vrátil Arthur Neville Chamberlain, nedostal za svou větu „Přinesl jsem vám mír“ lautr nic.

Hledám třináctiletou na sex

Jeden se musí chytit za nos, že dosud nesprávně chápal pojem krutý trest. Nyní mu ale otevřel oči režisér Fero Fenič, který se zastal svého slavnějšího kolegy Romana Polanského, který před více než třiceti lety utekl ze Spojených států amerických, protože se chtěl vyhnout vězení za sex s třináctiletou dívkou. Podle Feniče už byl dost potrestán, protože musel odjet do vyhnanství v Paříži (zde v 9 minut, padesát sekund). Jeden by rád také absolvoval podobný trest, proto si dovoluje napsat následující inzerát: „Hledám třináctiletou dívku svolnou k sexu (případné zábrany překonáme alkoholem a drogami). Rád bych také poté dostal azyl v Paříži, k čemuž mi doufám francouzská vláda pomůže. Také bych stejně jako Polanski chtěl neomezeně cestovat po ostatních zemích evropské sedmadvacítky, samozřejmě vyjma Česka. Pokud se v nějaké z těchto zemí vyspím s nezletilou, přísahám, že už do ní znova nepojedu (pařížské vyhnanství pro mne bude dostatečným trestem), ale myslím, že všech příle-

žitostí ani nestačím využít. Pokud to bude nutné, napíšu o svých zážitcích knihu, aby mne mohli považovat za umělce. P. S. Jsem Evropě neobyčejně vděčný, že není tak trapně morálně zkostnatělá jako Amerika.“

Za Hitlera panoval pocit společného cíle a solidarity

Toto by měl být citát roku – lord Chris Patten, poslední guvernér Hongkongu: „Ať už však byla Maova příšerná pochybení jakákoli, během let jeho absolutní moci panoval pocit společného cíle a solidarity, který se pojil se sdílenými útrapami. Maoismus byl zvláštní a jedinečnou směsí třídního boje a socialistické nivelace, formulovanou mužem, který byl přesvědčen, že jednotlivci – nebo přinejmenším Mao sám – dokážou formovat historii, a přitom se nenechají formovat jejími vlnami a proudy.“ A protože jeden nechce zůstat pozadu, rád by přispěl svou troškou do mlýna. Tak tedy Jiří T. Král, blogger: „Ať už však byla Hitlerova příšerná pochybení jakákoli, během let jeho absolutní moci panoval pocit společného cíle a solidarity, který se pojil se sdílenými útrapami. Nacismus byl zvláštní a jedinečnou směsí rasového boje a socialistické nivelace, formulovanou mužem, který byl přesvědčen, že jednotlivci – nebo přinejmenším Hitler sám – dokážou formovat historii, a přitom se nenechají formovat jejími vlnami a proudy.“ Mezi těmito nehoráznými výroky jsou pouze dva rozdíly: autora toho druhého neplatí Project Syndicate a mohou jej za takové tvrzení dokonce zavřít. Podivuhodné jsou cesty evropského myšlení.

Tunel Blanka: když dva dělají totéž, není to totéž

Petr Zídek v Lidových novinách dovozuje, že i nejprudší dějinné zvraty jsou jen určitým druhem kontinuity, a používá k tomu příklad tunelu Blanka. „Staveniště je zakryto billboardy lákajícími na lepší zítřky, které nastanou, hned jak bude tunel dokončen. Kdyby byly přes všechny ten prach lépe vidět, připomněly by pamětníkovi zřejmě prvomájová hesla,“ píše Zídek a bez jakýchkoliv pochyb spojuje snažení nezávislých iniciativ před rokem 1989 a po něm. Zídkovo tvrzení má jen jednu maličkou vadu – a tou je fakt, že jde o totální manipulaci. Je sice velmi svůdné házet do jednoho pytle tehdejší a současné mocné a naznačovat, že se zas tolik nezměnilo a průměrný člověk je bit, jen kdyby ale nebylo těch zatrolených fakt. Demonstrace za komunismu – a sám jsem na ně chodil – protestovaly především proti šílenému způsobu, jakým měl být tunel vybudován: tedy ve velké míře shora, což bylo spojeno se zničením velké části parku Stromovka. (Jen malý detail dokreslující zničující plány komunistů: podivný úhel, ve kterém proti sobě stojí tunely pod Strahovem a Mrázovkou, dokazují, že se s žádnou Mrázovkou nepočítalo. Ze strahovského tunelu měla vést povrchová estakáda skrz velkou část Smíchova, plánovala se asanace i dalších částí této čtvrtě a výstavba paneláků – dnes bychom tedy měli na Vltavě jakýsi Volgograd.) Praha totiž vnitřní okruh potřebuje, jde jen o to, jak šetrně, či nešetrně do ní zasáhne – a právě v ochotě nad tím přemýšlet je důležitý rozdíl mezi dobou současnou a minulou. Spojování dnešních a komunistických hesel o zítřcích není projektem bystrého novinářského postřehu, ale neschopnosti srovnávat něco jiného než povrch dění, a ne jeho podstatu. Jinak bychom totiž mohli v klidu napsat, že dnešní noviny nejsou ničím jiným než pokračováním komunistických tiskovin, jen se jedni přísluhovači vyměnili za jiné. A takové tvrzení by po právu nepodepsal ani Zídek.

Jiří T. Král

Další glosy jsou na
www.kral.bloguje.cz

Maoismus byl zvláštní a jedinečnou směsí třídního boje a socialistické nivelace, formulovanou mužem, který byl přesvědčen, že jednotlivci – nebo přinejmenším Mao sám – dokážou formovat historii, a přitom se nenechají formovat jejími vlnami a proudy.“ A protože jeden nechce zůstat pozadu, rád by přispěl svou troškou do mlýna. Tak tedy Jiří T. Král, blogger: „Ať už však byla Hitlerova příšerná pochybení jakákoli, během let jeho absolutní moci panoval pocit společného cíle a solidarity, který se pojil se sdílenými útrapami. Nacismus byl zvláštní a jedinečnou směsí rasového boje a socialistické nivelace, formulovanou mužem, který byl přesvědčen, že jednotlivci – nebo přinejmenším Hitler sám – dokážou formovat historii, a přitom se nenechají formovat jejími vlnami a proudy.“ Mezi těmito nehoráznými výroky jsou pouze dva rozdíly...

Ne že by na tom nějak zvlášť záleželo...

Vždycky mi připadalo důležité zprostředkovávat čtenářům odkazy na další prameny. Čtu-li A, pak by skrze toto A měla být nalezena cesta k B, C, D etc. Možnost vidět či jenom vůbec zaznamenat je stále menší, takže proč tomu nepomáhat...

Léta jsem rád četl komentáře **Bohumila Pečinky** v *Reflexu*. Poslední dobou, možná poslední roky, je čtu jen proto, abych si odfajfkoval přečtenou stránku. Politika Pečinku natolik vsákla do sebe, že přestává být nad věcí. Každý z nás je více či méně homo politicus, nicméně pokud nepůsobíme v nějaké politické straně nebo na nějakém místě v politickém mechanismu (úředník, novinář, podrž-

taška), měli bychom přistupovat k politickým tématům s vědomím, že „politika“ je jen jedním z lidských „životů“. Pokud by byl *Reflex* odborný časopis nebo plátek vycházející v jedné z komor našeho parlamentu, pak prosím, ale on má v podtitulu napsáno „společenský týdeník“.

Podávám důkaz (*Reflex* 38/2009, *Ukradené vítězství*). Když Pečinka žehrá na odložené volby: „Pokud se naši politici-surfari připravovali na den D začátkem října a pak někdo řekne: sorry, zvolte si jiný termín, znamená to manipulaci s celým volebním procesem.“ No a co? Každé volby jsou přece pro každého občana taky manipulací (pro ty, co chtějí volit, i pro ty, kteří k volbám nechodí). Každý volební masíruňk je přece totální voser. Co je demokratického na tom, že se kvůli 281 Marťanům zasahuje do soukromého života 10 milionů lidí? Jak může někdo napsat takou pitomost? Chystá-li se sportovec na olympiádu a někdo mu týden před jeho sportovním vystoupením oznámí, že jeho stará má ráda někoho úplně jiného, a on má pak díky tomu špatný výsledek, tak je to ta-

Číst si některé doslovy ke knihám vydaným v dobách normalizace stojí za to. Druhou básnickou sbírku Miloše Horanského nazvanou *Amenkámen* (Melantrich, 1976) „zdobí“ i takováhle krása.

ky manipulace? Nebo by bylo podle Pečinky lepší, aby se na celý ten volební čas země odstěhovala do veliké laboratoře, kde by se udržovala stejná teplota a rosný bod a hlavně by sem neproniklo nic z okolního světa? Nebo by Pečinka chtěl, aby volby vystřídaly a nahradily klasické etnografické svátky a my všichni bychom se na ně měli těšit a karmicky se očišťovat, protože budeme vhozením lístku do urny spaseni?

Po takovémhle výkonu by měl vstoupit do politického kombajnu. Tam může kontrolovat kvalitu vymláčeného zrní. Volme, ale zůstaňme lidmi!

Ještě k *Reflexu*. Nová doba vytváří aliance, které by nikdo předtím nevymyslel. Proč šéfredaktor Šafr vytáhl ze zapomnění **Josefa Vlčka**, jenž jako hudební kritik zemřel už minimálně před 20 lety, jestli ne dřív, a proč ho ustavil za arbitra současné i minulé hudební scény, mi není dost jasné. Ale nějaký důvod tam jistě bude. Možná ten, že Lesík Hajdovský, náš první rapper, už dávno před lety zpíval: Všechnu hudbu pořád řídí: *Petr Janda, Miloš Skalka, Pepa Vlček...*

Číst si některé doslovy ke knihám vydaným v dobách normalizace stojí za to. Druhou básnickou sbírku Miloše Horanského nazvanou *Amenkámen* (Melantrich, 1976) „zdobí“ i takováhle krása. „Kdybych měl takovou moc a výmluvnost, pokusil bych se rozmluvit autorovi název přítomné sbírky. *Amenkámen* – to mi zní příliš hřbitovně, jako náhrobní kámen, a přitom verše Horanského do této tóniny laděny nejsou. (...)

Proč právě *amenkámen*? Když poslední verše stejnojmenné básně a zároveň poslední verše celé sbírky znějí:

*Bože Dej najít místo
kde nezůstal amenkámen
na amenkameni*

Rozumím-li tomu obrazu dobře a kladu-li jej do správných souvislostí se soustavou ostatních obrazů sbírky, pak tento nový metaforický pojem znamená tíhu, kterou je třeba odvalit, aby se uvolnil život a jeho zdravé síly, je jménem pro skutečnosti, které básník neguje a rád by je obrazným slovem zažehnal.“

Pánbůh jistě zaplatil Luciferovi nemalou sumu za to, že byla „vynalezena“ dialektika s hlavním koanem: všechno souvisí se vším (a nic s ničím). Pěkně to napsal **Vladimír Dostál**, současně též Jiří Hampl, Dušan Pleva, Ondřej Melichar, Přemysl Pastýř, Zora Vacková (1930–1975), marxistický literární kritik a historik. Kdo ví, jak by to vypadalo na téhle scéně, kdyby nezemřel tak mlád.

Druhé letošní číslo *Souvislostí* vyšlo až po prázdninách. Jedno (samozřejmě že ne jenom to jedno) z jeho témat stojí za to. Blok o sochaři a malíři **Jiřím Sozanském**. Třeba Sozanského text *Vrať se do hrobu Foltýne!* (září 1987), kterým reagoval na kritiku generální výstavy v Lidovém domě ve Vysočanech od Milana Knížáka (ten tam sám vystavoval). „Dá se předpokládat, že to bude především opět skladatel Foltýn, Čapkův model diletanta, který je vnitřně mrtvý, ale ambiciózní, a který se více nežli tvorbou realizuje mystifikací o sobě samém. Foltýn je sám sobě geniálním manažerem, se schopností dosáhnout maxima bez velkých rizik a vlastního nasazení.“

Knížákův text, jeho hodnocení českého umění a jednotlivců vystavujících v Lidovém domě letos v červenci, současně s plá-

čem nad vlastním nepochopením, je text foltýnovský.“

Ahleluhjá, bratři a sestry, vzhůru do Národní Foltýnovy galerie spějme!

Zase mě po čase chytila filmová perioda a začal jsem chodit **do kina** jako blázen. Na český film *Protektor* říkám ne. Možná dobrý český. Ale ve srovnání s jinými špatný. Kdyby byl scénář psán jako komedie, tak by to možná bylo lepší. Takhle je to jen ukázka kurvení se s dějinami a taky kurvení dějin. Naopak na americko-novozélandský *District 9*, americký *Všude dobře, proč být doma* a norský *Na sever volám* ano, ano, ano.

To si člověk připadá jako úplný pitomec, když na něj z *Aktuálně.cz* vybafne titulek: **Jackson posmrtně vydal píseň**. Hňup, který pouští podobné hovadiny do sítě sítí, by měl být souzen ve stejné sazbě jako třeba pedofilové.

A teď bohužel smutnější zprávy.

Ve středu 7. října zemřel **Jan Řezáč** (1921), mnohaletý ředitel „krasavců“ (50.–60. léta), tedy Státního nakladatelství krásné literatury, hudby a umění, nebo spíše, chcete-li, Odeonu. Pro mě je však spojen především s časopisem *Světová literatura*. Všechno, co jsem na gymnáziu věděl o světové literatuře navíc, jsem se dočetl právě zde, ročníky 1966 až po ten nedokončený 1970 jsou stále po tolika letech skvosty mnoha rodinných knihoven. Co bych znal bez Řezáče?

V sobotu 10. října zemřel **Tomáš Hibi Matějček** (1978), možná nejpovolanější osoba u nás přes komiks. Takhle brzo se umírat nemá...

Jakub Šofar

O
čem
se
(ne)
mluví

Ve Vlčím rouše

**Kterak
introvertní
exhibicionista
Patrick Wolf
obrátil
smysl
slova
show
naruby
a zbořil
Akropoli.**

Příště: Jakub Jan Ryba:

Jak jsem překonal strach z vody.
Blahodárný vliv zákazu lovu na lišky
na duševní pohodu Samantha Fox.

Psychické poruchy z čistého nebe.

Ani skupinová terapie
Brontosaurům nezabrala.

Někodlakem se spousta lidí nemusí stávat vůbec, anebo jen výjimečně. Na druhou stranu dost lidí takovou kliku nemá. Nemluví o týpčích, kteří si v osm ráno nagelují vlasy, protože to je image, v devět nasadí přepážkový úsměv pracovníka pojišťovny, protože to je povinnost, a v deset večer si natáhnou na obličej masku a na ruce kožené rukavice, protože to je hra. Řeč je o lidech, kteří se sice narodili jako hlubocí introverti, ale taky s tím druhem uměleckého talentu, jenž vyžaduje bezprostřední kontakt s publikem. Vést pravidelné exkurze do vlastního nitra („Nalevo si povšimněte sklonu k hysterii, napravo rozvodu rodičů v první třídě.“), hádám, ještě můžou ustát herci, když prostě vklouznou do cizího textu jako do kokonu. Jenomže pokud svým příznivcům nejste jen ústy, ale i mozkiem, srdcem a rozkrokem, a přitom

nedokážete přiznat ani vlastní mámě, jak mizerně vám zase je, máte problém.

Můžete se buď vzdát umělecké dráhy, což snižuje sebevědomí a zvyšuje konzumaci drog a alkoholu, anebo se za pomoci drog a alkoholu vyperformovat k sebezničení. Třetí možností může být cesta inscenované fotografie. Dotyčný/á plachý/á se na dobu svých výprav na veřejnost obalí do cizí kůže, o které ovšem netvrdí, že je jeho/její, ale naopak jí okatě mává lidem před očima jako poznávacím znamením, „protože tohle je jen růžový kožich, vidíte sami, tohle nejsem já“.

Přesně tohle dělá skladatel, zpěvák a multiinstrumentalista Patrick Denis Apps ergo Patrick Wolf, který 16. října vystoupil v pražské Akropoli.

Hrany svého niterného já obaluje tak dokonale, že mu na lep sedají i novináři. Londýnské princátko, mistr kýče, brilantní manipulátor, pozér. „Kabaret, kde nikoho nezajímá váš vnitřní svět a kde jste součástí show“ a kde jste „přišli o iluze, že tomu chlápku rozumíte nebo s ním snad soucítíte“.

Patrick Wolf skutečně předvedl bezchybný, dokonalý spektakl a s diváky si hrál jak kočka s myší. Jenomže ty fabulózně zazpívané

písně plné podivných bytostí, přerodů a masa, světelné efekty sytých obličejů barev, kostýmy jeden bizarnější než druhý a poklekávání na kraj pódia rozkrokem do sálu nemělo v první řadě uspokojit publikum, ale jeho. Jasně, Patrick Wolf je exhibicionista až na půdu – ale proto, že bez vlčího oblečku by se svou vnitřní výbavou mohl i s veškerým talentem a charismatem jít zakopat.

Ostatně Wolfova vnitřní motivace může být divákům naprosto jedno, protože nepřijdou naprosto o nic. Wolf používá publikum jako zrcadlo nebo zesilovač svých vlastních (libých – i asociálních) užijí, když ho lidi žerou) pocitů. Muži i ženy leželi u špiček, ba na špičkách jeho kozaček minutu poté, co se skoro téměř dvoumetrové zjevení Úzkostného Hrdiny triumfálně vneslo na pódium našlapané Akropole. (Mimochodem ještě během vynikajícího vystoupení předskokana Jiřího Buriana [též Southpaw, Ghostmother] byla Akropole poloprázdná – a představa, že Patrick Wolf nevyprodal svůj konečně a vůbec první pražský koncert, byla poměrně hrůzostrašná. Nakonec se ukázalo, že to si jen Akropole neuměla zorganizovat provoz v šatně, takže nervózní a nerudnou lidskou šňůru obsluhoval jediný a velmi, velmi relaxovaný šatnář. Taky hrůzostrašné, ale lepší, než kdyby zklamaly kulturní instikty společnosti.

Interakce s publikem probíhala celé dvě hodiny, kdy Patrick s kapelou zpíval a hrál. Kdo nedosáhl na provokující botu nebo stehno, byl utěšen, že jsme „velmi sexuální publikum“ a „že po této písničce fakt skončíme, protože kdyby ne, húú, kdo ví, jak by to skončilo“.

Ovšemže má Vlk své podupávající ovce těžce na háku. Ve svých šestadvaceti profesionálně koncertuje přes polovinu života.

Běh malého Wolfganga

Jako úplně malý Wolfi hrál na housle a zpíval v kostelním sboru, ve dvanácti nahrával vlastní písničky doma na kazeťák. Postupně se naučil asi na deset hudebních nástrojů, mezi jinými na akordeon a na ukulele. Jen v Praze vystřídal několik kytar, housle, klávesy a citeru. Když ve čtrnácti doprovázel profesionální muzikanty na podomáčku vyrobeném thereminu, zaujal první nahrávací společnost, která mu pořídila počítač a sofistikovanější nahrávací vybavení. Nabídka na první album přišla poté, co vzbudil ohlas na vystoupení v Paříži.

Nadžánrová introspekce devatenáctiletého mladíka *Lycantropy* (2003) byla zařazena mezi nejlepší alba roku. Následovala *Wind in the Wires* (2005) a *The Magic Position* (2007), jež potvrdila, že každý relevantní úspěch generuje problémy. (Vynikající) *The Magic Position* byla posluchačsky přístupnější než obě předchozí desky a z rozervaného dítěte londýnských ulic se vši platností učinila komerčně úspěšnou mezinárodní hvězdu; toho se správný intůš zalekl a rozhádal se s Universalem „kvůli rozdílným uměleckým názorům“.

(V této souvislosti navrhuji Dobré adrese vyhlásit soutěž o prolovení názoru, že populární automaticky znamená debilní. A vice versa.)

Jako správné dítě svého věku se muzikant rozhodl financovat si další projekty sám, resp. s přímou podporou fanoušků, které o to požádal na internetu. Oslíci Wolfovi nakonec vytřáslí finance hned na dvě alba. *The Bachelor* vyšel začátkem letošního léta, *The Conqueror* se objeví během příštího roku na umělcově vlastním labelu *The Bloody Chamber Music*. Wolf, jenž se ve většině písní aspoň otevírá o krev, maso a otevřené emoce, prostě drží linii.

Písničky z posledních dvou alb tvořily osu koncertu – po závěrečných třech hitech *The Hard Times*, *Magic Position* a *The Vulture* publikum prahlo celé dvě hodiny. Srdečně je doporučuji zvláště těm, kdo ještě Wolfa neslyšeli. Zvláště *The Hard Times* z *Bachelora* je nejvizuálnější hudební video, které jsem kdy viděla. K nalezení na YouTube (kromě oficiální verze *The Magic Position*, kterou YouTube z obskurních důvodů nepouští do Česka) a na Wolfových stránkách.

Časy jsou těžké

Sebevražda přítele, znásilněné děti, honička s démony, přerod z chlapce v muže jako přechod do podivné bytosti. Elektronika, indie rock, artfolk, stopové punk. Barokně vzepjaté emoce, ukulele, syntetizátor. Hlas od Boha.

Nazvat Patricka Wolfa písničkářem – se vši vřelostí, co do tohoto slova Čech vkládá, i se vši kolektivně sdílenou trapností – nelze. Člověk, který výdechem urve mikrofon a vám srdce, prostě nemůže být písničkářem. Mladý Brit disponuje jedním z nejkrásnějších hlasů současné hudby a zachází s ním jako virtuos; od úvodní balady *Who Will* po závěrečného *Supa* (*The Vulture*) na něm publikum táhl jak na vařeně nudli. Trochu jiná káva než rvaní si krčních mandlí společně s Lucií Bílou, která má přece taky hlas! Mimoto písničkář je na pódiu sám za sebe. Pan Wolf je za vlkodlaka.

V civilu přitom mluví slabě a potichu a o pár řádů výš, než by člověk při Wolfově monumentálním zjevu čekal. Jeho homo- či bisexualita se nedá přeskocit, protože sex používá jako podstatnou součást spektaklu, jako další z převleků. A propos, dvěma ze tří kostýmů se náramně pěkně trefil přímo do konkrétního místa: v říze na jedno rameno a s citerou na klíně jako by seděl na Akropoli Faun, zatímco první půlku večera strávil v červeném upjatém saku, krátkých rokokových kalhotách a se sbírkou zlatých medailonů na bílé rozhalence; ach buď zase brzo vítán v Praze, Wolfi...

Tereza Šimůnková

Patrick Wolf, Palác Akropolis, 16. října 2009

O

čem
se
(ne)
mluví

Extase československého filmu

Krátkometrážní film 30. a 40. let

Umělecká krátkometrážní tvorba byla v kontextu 30. a 40. let sporadicky vyhledávanou odnoží reklamního filmu. Takto to platí ale spoň o období 1930 až 1945. Od počátku 40. let ale můžeme zároveň vypořádat trend formování mladých filmařů prostřednictvím krátkých filmů – způsob ki-

nematografické výchovy, který je obvyklý dodnes.

Krátkometrážní film nabízel ve 30. letech prostor pro uměleckou tvorbu. Tituly s krátkou stopáží nebyly závislé na celkové návštěvnosti a vybízely filmaře k pokusům. Největší úskalí tohoto přístupu ale spočíva-

Sřevičky slečny Pavlíný

lo v jejich produkci – pakliže nebyly primárně určeny ke generování zisku, proč by je měl někdo sponzorovat? Krátkometrážní tvorba tak byla ještě víc než první zvukové filmy doménou (většinou nezkušených) nadšenců, kterým se podařilo sehnat prostředky na natáčení.

Třicátá léta poznamenali v oněch nemnoha vzniklých snímcích (mluvíme zde celkem o osmi titulech) především tři tvůrci – Vladimír Šmejkal, Čeněk Zahradníček a Otakar Vávra. Šmejkal a Zahradníček natočili v roce 1934 němé (!) filmy Atom věčnosti a Příběh vojáka. Formálně experimentální Atom věčnosti je němohrou popisující tragický příběh lásky, Příběh vojáka představuje protiválečné podobenství osudu muže, jenž přišel ve válce o zrak. Oba autoři se zároveň podíleli na všech tvůrčích procesech výroby těchto filmů s výjimkou hereckého vystoupení, tedy na námětu, scénáři, střihu, kameře a produkci.

Otakar Vávra před svým celovečerním debutem Velbloud uchem jehly (1936, spolurežíroval Hugo Haas) dozrával na krátkometrážní tvorbě (obdobný postup se mu vyplatil při formování nové vlny československého filmu během pedagogického působení na FAMU v 60. letech). V roce 1931 natočil avantgardní hříčku o světelné plastice Zdeňka Pešánka nazvanou Světlo proniká tmou, o tři roky později vytvořil filmový fejton Žijeme v Praze. Jeho nejvýznamnějším počinem v oblasti krátkých filmů byl však hraný snímek Listopad (1935), nejslavnější a zřejmě nejživotaškopnější krátkometrážní dílo třicátých let.

Jednoduchý příběh ze současnosti vypráví o setkání bývalých milenců, kteří vzpomínají na společně prožitý listopad. Kromě uměleckého ztvárnění podzimu jsou ve filmu patrné také ozvěny tehdejší hospodářské krize.

Snímky Sejde s očí, sejde s myslí... (1933), Jarní písnička (1937) a Písní k srdci (1939) jsou pak jakýmisi předchůdci dnešních hudebních videoklipů – všechny tři vy-

tvářejí totiž obrazový rámec soudobých populárních písní. Pro zajímavost, režisérem Jarní písničky byl Karel Hašler, kostru filmu tvořila jeho píseň Ta naše krásná zem je jako pohádka.

Během protektorátu dozníval trend velkoprodukce reklamních filmů a zvyšovala se naopak produkce snímků instruktážních a osvětových. Mezi vládní zakázky brojící zejména proti zbytečnému plýtvání patřily tituly Dům za městem (1942), Chlapci v modrém (1943), Kouříme domovinu (1944), Malé hodnoty (1944), Tři sestry (1944) a Tři knoflíky (1945). Zejména Tři sestry, zdůrazňující zapojení žen do pracovního procesu v rámci třetí říše, spadají do kategorie propagandistických filmů.

Na pomezí reklamy a detektivního příběhu se odehrával další snímek Otakara Vávry Podvod s Rubensem (1940). Inspektor díky ševci (ano, výrobcem byly Baťovy závody), který je dobrým znalcem povah, dopadne autora padělaného Rubensova obrazu. Mimochodem protektorátní cenzura tento snímek zakázala.

Vznikaly však také hrané pokusy o umělecké výpovědi. Krátkým filmem za války debutovali pozdější výrazní režiséři Karel Steklý a Vladimír Čech. Komédie Střevíčky slečny Pavlíny (1941) vypráví o putování ztracené stokoruny, kterou měla slečna Pavlína odloženou na nové střevíce. Jedná se o první film Vladimíra Čecha, který pak celovečerní tvorbu odstartoval adaptací povídky Boženy Němcové Divá Bára (1949) a později vytvořil detektivní triumvirát 105% alibi (1959), Kde alibi nestačí (1961) a Alibi na vodě (1965). Pod povídkovou moraliťku o napraveném tulákovi Prostáček (1945) se podepsal Karel Steklý, jenž natočil mimo jiné film Siréna (1947), který získal Zlatého lva na Mezinárodním filmovém festivalu v Benátkách (mimochodem o rok později dostal stejnou poctu slavný Hamlet Laurence Oliviera). Steklý je podepsán i pod oběma švejkovskými filmy z 50. let.

Pod povídkovou
moralitu
o napraveném
tulákovi Prostáček
(1945) se
podepsal Karel
Steklý, jenž natočil
mimo jiné film
Siréna (1947),
který získal
Zlatého lva na
Mezinárodním
filmovém festivalu
v Benátkách
(mimochodem
o rok později
dostal stejnou
poctu slavný
Hamlet Laurence
Oliviera). Steklý je
podepsán i pod
oběma
švejkovskými filmy
z 50. let.

Fragment z filmu Listopad

mluví

Snímek Fibichův poem (1940) je zase klasickou variací na hudební téma. Filmový příběh v tomto případě ilustruje část selanky Zdeňka Fibicha V podvečer známou jako Poem. Jeho režisérem byl výrobce většiny nebaťovských filmových reklam z 30. let Ludvík Guba.

Agitační a osvětové filmy byly populární i po změnách režimu v roce 1945 a zejména v roce 1948. Období 1945 až 1949 je také signifikantní nárůstem krátkometrážní nereklační tvorby – v těchto třech letech vzniklo 22 nekomerčních titulů oproti pouhým čtyřem reklamám.

Agitky samozřejmě tvořily podstatnou část. Daly by se rozčlenit do několika kategorií: osvěta v oblasti volby povolání, sexuální výchova, propagace společensky prospěšného chování a propagandistická satira.

Pracovní problematika byla výrazným motivem (nejen) krátkých filmů konce 40. let. Snímek Muži ve fraku (1947) kritizoval nešvary mezi číšníky, kterých by se měli mladí učedníci do budoucna vyvarovat. Křižovatka života (1948) zase popularizovala novinku v podobě poradny pro volbu povolání, kde odborníci měli dětem pomoci s jejich pracovní specializací.

Detabuizovaným tématem se v tomto období stávala také sexuální výchova. Rozhovor ve vlaku (1947) ozřejmoval problematiku pohlavních chorob a ohrožení národního hospodářství v případě jejich masivního rozšíření. Téma sexuální výchovy se odráží také ve filmu O malých pro velké (1948), v němž jsou rodiče informováni o vhodnosti přístupu k dětem v této oblasti.

Mezi filmy, jež vznikly z podnětu ministerstva informací (vedeného Václavem Kopeckým), nechyběla ani popularizace veřejných služeb. Snímek Kam s ním? (1947) Miloše Makovce propagoval s odkazem na Jana Neruda sběr odpadu. Negativní kritiku fenoménu alkoholismu za volantem přibližoval titul Žijí mezi námi (1948). Snímek (jehož režisérem byl rovněž Makovec) rozvíjel zajímavý příběh muže, který zabil ve vinárně člověka. Muž postupně objasňuje příčiny svého jednání – zabít byl opilý řidič, který způsobil smrt jeho manželky. Snímek Výstraha (1949) zase upozorňoval na to, jak předejít požárům, a navíc propagoval účast mládeže v dobrovolných hasičských sborech.

Poslední, ale nejčtetnější kategorií byly (často ideologicky zabarvené) satirické filmy kritizující drobné nešvary neposlušných jedinců. Pan Pokazil cestuje (1948) je snímek o problémovém chování v souvislosti s cestováním vlakem. I andělé ztrácejí trpělivost (1949) upozorňuje na nedbalost zaměstnanců na pracovišti, která může vést k pracovním úrazům. O dvou frézářích, kteří ke svému povolání přistupují s rozdílným zaujetím, pojednával film Odznak (1949) – konflikt se v tomto případě točí kolem odebrání stranického odznaku lehkovážnému dělníkovi. Vrcholem této oficiální inklinace byl pak cyklus pojmenovaný podle prvního titulu Zrcadlo (1948), který kritizoval prohřešky na pracovišti. Kromě titulního dílu se série dočkala ještě dvou pokračování – Zrcadlo byrokratické (1949) a Zrcadlo na vesnici (1949).

Propaganda se dostala také do filmů zaměřených na děti. Pionýrská abeceda (1949) vypráví příběh básníka, kterému se nedaří složit pionýrskou píseň. Když si jde lehnout, písmenka z jeho psacího stroje ožijí a pokoušejí se text vytvořit sama. Film se dotýká tématu líného chlapce, který nechce spolupracovat – kolektivním zásahem je však nakonec ke kooperaci přesvědčen.

I v tomto období ale vznikaly umělecké filmy, jež byly obvykle dílem začínajících režisérů. Kdo je vinen? (1946) a Malá historie (1946) jsou snímky Bořivoje Zemana, pozdějšího tvůrce pohádek Pyšná princezna (1952) a Byl jednou jeden král (1954). Malá historie je zároveň chronologicky prvním snímkem krátké stopáže, který obsahově reagoval na okupaci a druhou světovou válku.

Dalším titulem s okupační tematikou byl Svátek matek 1945 (1946), jehož režie se ujal Karel Michal Walló, který později proslul budovatelskými filmy Veliká příležitost (1949) a Botostroj (1954), ale také založil úspěšnou tradici českého dabingu. Film Nerozumím (1947) Vladimíra Čecha je příběhem českého pilota, který okupaci

prožil v emigraci a v roce 1945 hledá syna, jehož v zemi musel zanechat.

Téma války, i když z jiného pohledu, otevřel také snímek *Dýmka míru* (1949). Český soustružník vyrobí pět dýmek, jež rozešle svým bývalým spolubojovníkům do různých zemí. Vzhledem k datu vzniku není překvapivá ideologická monotematicnost (americký štváč, vládními vojáky pronásledovaný řecký učitel), která zajímavý nápad posunula do oblasti propagandy.

Na konec výčtu jsem si nechal dva zajímavé experimenty, které se přece jen vymykají z kontextu ostatní tvorby. *Poesie pouti* (1948) je lyrickým fejetonem, který líčí, jak rozdílně vnímají okolní svět veselý student a zasněný básník. Jedná se o jeden z mála příkladů prolínání hraného a dokumentárního filmu v rámci kinematografie čtyřicátých let (pokud jde o 30. léta, viz filmy *Mizející svět* nebo *Zem spívá*, popřípadě již zmíněnou krátkometrážní tvorba Otakara Vávry, zejména *Žijeme v Praze*).

Zvláštním dobovým úkazem je také groteska *Premiera* (1947) Josefa Váchy. Filmový amatér je při projekci vlastního filmu vtažen do děje na plátně a dostane se tak do světa, kde se vše děje pozpátku. Vyústění filmu je už méně avantgardní – režisér se probere z mdloby a zjistí, že celá sekvence se mu jen zdála.

Výčet krátkometrážní tvorby daného období by nebyl úplný bez zmínky o animovaném filmu. Už na začátku 30. let vznikl středometrážní snímek, v němž si filmovou premiéru odbyli loutkoví klasici českého divadla Spejbl a Hurvínek. Titul nesl název *Spejblovo filmové opojení* (1931).

Rozvoj animovaných a kombinovaných technik nastává ve čtyřicátých letech ve Zlíně a po roce 1945 díky studiu Bratři v triku i v Praze. Z obsáhlé poválečné filmografie zmiňme například snímek *Hermíny Týrlové Vzpousta hraček* (1946), který vyprávěl o vzbouření loutek proti dotěrnému příslušníkovi SS (hrál jej odborník na tyto role Eduard Linkers), a první filmy Jiřího Trnky *Zasadil dědek řepu* (1945), *Zvířátka a petrovští* (1946) nebo *Pérák a SS* (1946).

Michal Kliment

Pro zájemce o naše nejstarší filmy máme tentokrát ještě bonus v podobě anotace divadelního představení o filmu, který inspiroval název naší rubriky.

Extase divadelní

... aneb životní příběh ženy, která se jako první svlékla před kamerou, a tím se zapsala do historie evropského filmu. Ano, tou ženou byla rakouská herečka Hedy Kieslerová (pozdější americká filmová hvězda Hedy Lamarrová) a my máme jedinečnou příležitost proniknout do její minulosti a znovu ji (spolu s ní) prožít. A to díky divadelnímu představení *Extase* autorů Luboše Baláka a Mariána Amslera v brněnském HaDivadle.

Název inscenace vychází ze stejnojmenného filmu z roku 1932, který režíroval Gustav Machatý a v němž Hedy Lamarrová získala hlavní roli. Titulní postavu v tomto představení provázejí další významné osobnosti spojené s československým filmem 30. let, kromě Machatého třeba herečka Adina Mandlová, spisovatel, novinář a filmový scenárista Karel Poláček nebo herec Hugo Haas. Jelikož hra mapuje celý život slavné herečky, na scéně se objeví také Marilyn Monroe či Marlene Dietrichová.

Hra je pojata především jako biografický příběh, byť některé spekulace ze života hvězd byly fabulačními postupy dovedeny do naprosté absurdnosti (například velká bílá čmouha pod nosem Huga Haase, která symbolizuje jeho závislosti na kokainu). Dokumentační hledisko umocňuje i výprava, jejímž stěžejním prvkem jsou bílé stěny, které v zadním plánu jeviště simulují promítací plátno. V průběhu představení se na tomto místě objevují úryvky z filmu *Extase*.

Pokud máte rádi prvorepublikové filmy a herce nebo pokud byste se rádi dozvěděli něco o našem mezinárodně nejproslulejším snímku z tohoto období, divadelní *Extase* by vám rozhodně neměla uniknout. Nejbližší reprízu představení můžete zhlédnout v brněnském HaDivadle 11. listopadu od 19.30.

Michaela Macková

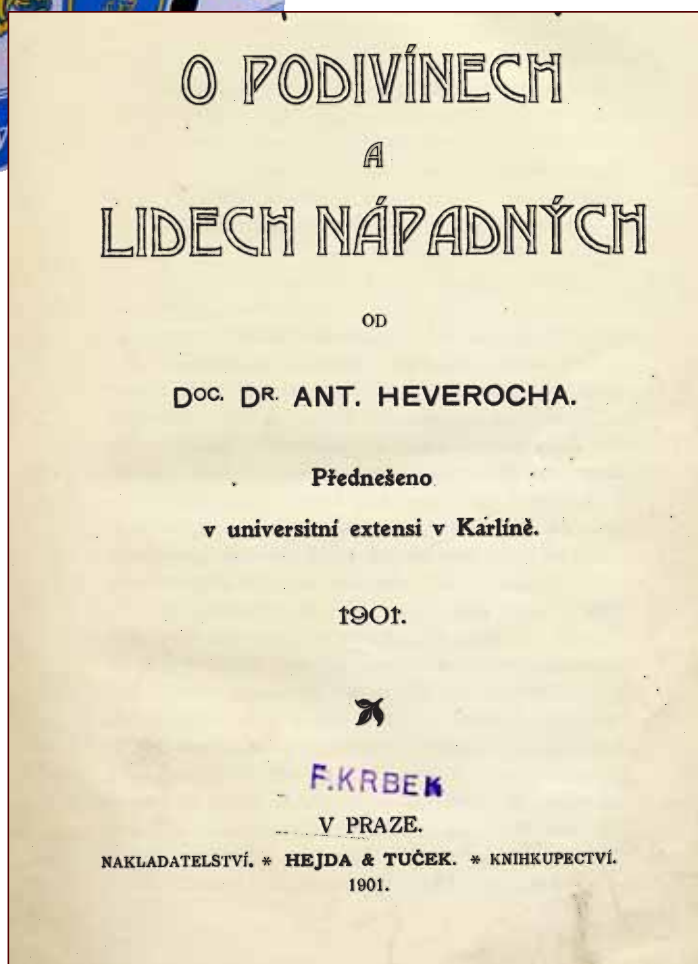
Luboš Balák – Marián Amsler: *Extase*. Režie: Marián Amsler. Další informace najdete na www.hadivadlo.cz.

R
etroZ antikvariátních
banánovek

Autorem
publikace

O podivínech
a lidech nápadných
je význačná postava
české psychiatrie
Antonín Heveroch.

Narodil se 29. 1. 1869
v Minicích u Kralup nad Vltavou.

Vystudoval lékařskou fakultu (1894). Působil v Zemském ústavu pro choromyslné v Praze, od roku 1919 byl jeho ředitelem. Založil Ambulanci pro choroby nervové (1905) a útulek pro epileptičky Valentinum (1908). Věnoval se problematice bludu, halucinacím a obsesím. Odmítal psychoanalýzu, zaměřil se na filozofické souvislosti psychologie. Zemřel 2. 3. 1927 v Praze.

O podivínech a lidech nápadných

J sme už v životě navyklí všechno si rozškatulkovati. Takovou stěnu přikrou stavíme i mezi duševně choré a duševně zdravé. Tuto stěnu představuje nám v nesprávném našem názoru blázinecká zeď v Kateřinské ulici. Široké občerstvo má ten názor, že duševně choří jsou všichni ti, kdo v ústavě jsou zavřeni, a všichni ostatní, mimo zdi blázince, že jsou zdraví. Ve skutečnosti vypadá to zcela jinak. I mimo zdi našeho ústavu nalézá se celá řada lidí s porušenou duší, jen že každý nepozná úchylku tu; naopak zase, mezi našimi nemocnými je dosti úplně uzdravených, kteří nemohou ven, poněvadž poměry doma jsou proti nim. Jako není hranice, která by rozdělovala muže na velké a malé, dámy na hezké a ošklivé, tak není hranice mezi duševně normálními a abnormními. Všude v přírodě je pozvolný přechod. Mezi největším geniem a nezabedněnějším blbcem je celá chromatická škála ne z půltónů, ale ze stupňů diferencí. Na této škále mezi duševně normálními a abnormními, v části přiléhající ku duševně chorým najdeme celou řadu tvarů přechodních. Těchto osob stojících na přechodu mezi normálním a abnormním je více, než těch, které internací v ústavech prohlašujeme úředně za duševně choré. Osoby ve škále té nejsou všechny stejného rázu. Úchylka jich je větší či menší, a dle toho stavíme je blíže k chorým či k zdravým. Jest užitečné každému znáti individua této přechodní vrstvy a naučiti se tušiti duševní úchylku či chorobu z nápadného, podivínského jednání, poněvadž pak posuzujeme jednání takové jinak, zaujme jiný poměr k nim a jinak zabezpečíme se před nimi, jakmile jsme nabyli přesvědčení, že jednání jejich je výsledkem chorobné individuality. Poznávati takové úchylné

tvory je pro každého nutné. Žijeme ve společnosti a všichni vysazení jsme nebezpečí netoliko naraziti na takové abnormní individuum, ale býti někdy spoután s ním na čas, po případě doživotně.

Vzpomínám si živě na gymnasijského učitele, který vedl nás od primy do oktávy; měl tiky (záškuby) v obličejí, lil si karbolovou kyselinu do klobouku, stěhoval se z jednoho bytu, že ze stěn vychází smrdutý výpar, z druhého, že mají v sousedství kohouta, házel po nás houbou, křídou, když četlo se na hlas, nechal sednouti, »protože nestrpí, aby se naň houkalo« a když se čilo pošeptmo, že »nechce, aby se mu dělala milost« atd. — Muž ten učil nás 8 roků (a při tom ještě jiné třídy) a nikdo ze sboru, ani ředitel, nepoznal, že je výslovně duševně chorý! Existence 20 mladých studentů svěřena byla tak chorému učiteli. Vzpomínám z dětských let na rodinu W., kde otec rodiny bil v největší surovosti co den svou ženu, vyháněl každou chvíli okny pět malých dětí, poněvadž byl přesvědčen o nevěře své ženy; nevěra ta vylíhla se v jeho opilé duši. Je tomu dnes 26 roků a stále mám v paměti ten dojem strašných scén u sousedů a k tomu trapnou zkušenost novou, že tito žárlivci z opilství i dnes stejně jsou nepoznávání jako před 30 roky.

Paní C., žena povozníka, 40letá, byla jinak úplně zdráva. Spala výborně, zažívání bylo u ní správné, ale jedla velmi loudavě a netkla se žádné práce. Byla tak líná, že nechala celý den vlastní tíží ruce viset podél těla. Dlouhými domluvami, vyzýváním a nepřijemnými sprchami docílilo se u ní, že trochu cupovala, nikdy nevzala jehlu do ruky, nikdy netkla se práce žádné v domácnosti.

Líná byla od jakživa. Nestarala se o muže, nikdy o dům, nechala vše běžet, sotva že odpovíděla, když někdo otázkami na ni doléhal. Domluvy všechny vyzněly ku mrzutosti okolí na prázdno. Co se vdala, nikdy neuvařila, nikdy postel neupravila, nedotkla se jehly ani koštěte. Všecku práci za ni obstarati musila sestra její. Línou zůstala po celou dobu 20ti let ošetřování v ústavě, až tam zemřela. Tuto lenost její znali dobře rodičové její dávno před svatbou, ale vdali ji. To se dělává, buď že čekají, že manželství mohlo by tu lenost spravit, anebo hledí se tak pohodlně zbavit obtížného syna, dcery. Známe několik lidí dosti líných, ale tak parádního lenocha — žádného.

Ve Vídni žil lékař Dr. N., výborně situovaný, který, kam ku pacientům přišel, všude něco ukradl. Domácí lidé znali ho již a vždy ho po návratu z praxe prohlíželi a předměty vrátili majetníkům. Kdysi přinesl domů i ukradenou k pečení přichystanou husu. Praxe jeho byla výborná a celé jmění zanechal na dobročinné účely a stipendia.

Magnan znal lékaře, který kradl jen hodinky svým pacientům.

Binet uvádí případ zázračného počtáře Buxtona, který zároveň byl arithmomanem. V Londýně zavedli ho do divadla, kde hrál slavný Garrick Richarda III.; když se ptali, jak se mu to líbilo, nemohl říci, poněvadž stále počítal. Napočítal, že v tanci udělali 5202 kroky, herci promluvili 12.445 slov; i počet slov Garrickových znal.

Ošetřuji nemocného, který trpí samými zkroucenými, vybájenými vzpomínkami. Nevěrně vypráví události z domova, pa-

matuje se na věci, jež státi se nemohly; co v novinách čte, o tom myslí, že to sám prožil, i sny mění se mu ve skutečnost. Je to jinak inteligentní muž; občas probírá se ze svých šalebných vzpomínek a pak říká: »Já nevím, jak to vlastně bylo, když já mám takovou divnou paměť!« Zde ukázka jeho dopisů: »Včera však, dne 10. března t. r., slyšel jsem z úst Františka Červinky, že prý nesmím chtít I. třídy stravu. Tento »nečlověk« poručil Josefě Götzové, aby mi přimíchávala do jídla cyankali a hlavičky ze sirek. Cítil jsem mnohdy, že jídlo je hořké, odporné, nechutné a nelibě páchnoucí. Mnoho hlaviček sirkových vyházel jsem na podlahu, některé rozplynuly se mi na jazyku jako čokoláda. Proto jsem jednu přinesl v ústech do školy a odvedl jsem ji panu řiditeli B., jenž ji uschovanou měl, až jsem ji dal jednomu pánovi od c. k. policie.«

Dopisy tohoto nemocného oplývají neuvěřitelnými údaji, z nichž je dosti mírně ku př. udání toto:

»Hrabě Oswald Thun tázal se, zdali jsem byl v Honolulu; jemu jsem měl políbiti ruku a kleknouti před ním, jak mi nařizoval. L. byl u děla a mířil do mých zad. Kroutil jsem se, aby kule mne minula. Jedna letěla skutečně as na půl metru od pravého boku, druhá do mne drnkla, urazivši mi kus boku, třetí kule vrazila mi do zad, takže tělo moje ve dva díly se rozletělo! Zdá se mi však, že mne někdo do hlavy sekl a ještě něco neslušnějšího mi způsobil. Jedna žena obtloustlá řízla mi do boku a kousek masa mi odňala. Žvanila cosi o »scípnutí«.

»Kule letěly do břehu na Bělidlech; jedna minula chalupu p. Nedošínského, druhá rozrazila plot u jeho zahrady a zaryla se do země uprostřed, a třetí letěla kamsi do polí. Já lezl po rukou a obrátiv se dal jsem obě poloviny těla k sobě, dokud krev byla hořká, tak že opět tělo srostlo. Na to jsem byl odnesen s velikou pozorností do vozu a odvezen do Schönbrunnu a uložen ve chlad-

ném pokoji, až rána se úplně zahojila. Dělal se mi ovšem mžitky před očima, proto jsem na to zapomněl. Cítil jsem pálení, žádné bolesti, leda když mnou pohnuli«.

Předkládá nám otázky:

»Kdo poručil vařit jedovaté byliny pro knížete Vladislava?

Kdo řekl, že zasloužím, aby ze mne řemeny tahal?

Kdo ukradl uniformu hraběti Radeckému?

Kdo mi to uřízl kus boku v komoře v Chocni?

Kdo mne rozčtvrtil v katovně?

Kdo do mne střílel v Litomyšli u kapličky?

Kdo mi zalil mozek žiravinou v Litomyšli?

Kdo přinesl Hrstkovi hlavičku tasemnice, aby mi ji dal do jídla?

Kdo chtěl oběsiti Jana Sladkého Kozienu?

Kdo mi vypíchl obě oči v Palestýně?«

Pinel vypráví o strojníku, který trpěl občasnými záchvaty vraždychtivosti. Nastává u něho vnitřní pálení, které stoupá mu až do hlavy a tu štván je nutkáním někoho zabít: kdyby dostal nástroj nějaký, vrhne se na prvního člověka, který mu přijde do rukou. Ve stavu tom je při plném vědomí a cítí hrůzu vlastní situace. Zápas mezi zdravým rozumem a krvavým nutkáním jest u něho tak těžký, že přivádí ho někdy až k zoufalství a hledí vlastní smrti trápení to skoncovati. Ženu zachránil před jistou smrtí jen tím, že ji na počátku zápasu uprosil, aby utekla.

Znám výborného podivína z dřívějších dob. K., rukavičkář, byl zuřivým ochotníkem. Nedostal-li roli, na kterou se těšil, rozbil obyčejně každé představení. Ani ostatní interpreti nehráli mu po chuti. Při zkouškách jim nahlas nadával, když deklamovali své úlohy. Když k němu přišel někdo pro rukavice, (šel tam každý, nebylo

v místě jiného rukavičkáře), začal se vyptávat, jak se mu líbilo poslední představení. Hrál-li v něm, mluvil o sobě nadšeně, nehrál-li, začal nadávat. Nejdříve přiskočil ke dveřím krámu a zamkl, aby tam nikdo nemohl. Jda od dveří, kašlal už v pose starého Rychnovského a po několika větách monologu z »Mlynáře« podíval se vítězoslavně na zákazníka a řekl: »Takhle se hraje »Mlynář« a ne jako ten nafoukaný X. Z., ten člověk neumí ani kašlat.« Nikomu nedal to číslo rukavic, o které si sám řekl. Stejně paní purkmistrové jako poslednímu gymnastovi říkal: »Daj' sem tu pracku. Voni že by měli 6? Takhle O a Y a jim praskne, ale ne mojí vinou! Takovéhle rukavice neprasknou snadno« a začal jeden pár ždímat a natahovat, předstíraje napjetí sil, při kterém rukavice nepraskly. Setrval-li někdo na svém čísle, raději mu rukavice neprodal, aspoň 1/2 čísla s ním musil usmlouvat. Zvláštností jeho bylo, že z pouhé záliby a sportu pořizoval si nejen kostýmy pro historické role, ve kterých hrál, ale i pro ostatní osoby téhož kusu, ba i pro »lid« a zbrojnoše. Na obchod s kostýmy nebo půjčovnu neměl živnost rozšířenou, také nechtěl nikdy tyto kostýmy ani ochotníkům půjčit. Večer někdy se do toho oblékal a oslovoval ženu jako král, kníže, rytíř, šenkýř atd., mezi tím, co se žena zlobila na muže – blázna, který tolik peněz vráží do barevných cárů.

Descuret vypráví o jednom fanatiku pořádku, kterému přezdívali »l'homme à la minute«. Po 50 let svého života vstával v zimě v létě, ať byl zdrav či churav, důsledně v 6 hodin. V 6 1/2 šel do svého kabinetu, tam vyškubal si vousy místo holení a myl se. Jedné a téže vody používal na obličej po celý týden, druhý týden byla určena na ruce a pak jí zaléval květiny. Nedovolil ženě, aby něco změnila na tomto pořádku a hospodárnosti. Stejně důsledně bral si čistou košili vždy v neděli, kapesník jednou za 14 dní a kravatu na nový rok. Když toaletu

ukončil, stál plnou hodinu nad plivátkem, čekaje, až vyčistí se jeho průdušky. Přesně v 8 hodin snídal. Pil kávu a k ní tři tartiniky: nesměly být ani tlusté ani tenké, ani dlouhé ani krátké, ani široké ani úzké a nesměly vážit ani víc ani míň než 125 g. Potom tři hodiny ve svém pokoji rovnal a pořádal listiny, knihy a nábytek. Před 11. šel do kostela, vrátil se ve $3\frac{3}{4}$ na 1. a četl do 2 hodin bez 10 minut. Těch 10 minut měl volného času. Při obědě, který sestával z polévky a dvou jídel, vytáhl kus papíru, který měl zabránit, aby vidlička ubrus nepomazala. Potom papír byl uložen k jiným ještě účelům. Po obědě, ať byl čas jakýkoli, šel na procházku do zahrady Luxembourgské a to vždy chodil jen v aleji »des Veuves«. Domů vrátil se ve $4\frac{1}{2}$, vždy stejnou cestou. Potom četl hlasitě až do večera, když chraptil, co na tom — pořádek to předpisoval. Do postele uložil se vždy v 9 hodin. Stejně přísný byl v pořádku svého těla. Nemoc, ani smrt ženy jeho, ač ji miloval, pořádek mu neshatila. »Musí zemřít«, říkal, »poněvadž je stará, a před smrtí obyčejně se stůně«. Poslední noc dlel u ní; v tom na hodinách uhodila devátá; rychle běžel do postele a určil jen sluhovi, aby ho zavolal, až bude umírat. V 11 hodin zbudili ho, ustrojil se a odříkával u ní modlitby umírajících. Jak zemřela, šel si lehnout, spal klidně jako jindy. Když sám se roznemohl, s klidem díval se na blížící se smrt, dal rozkazy o vlastním pohřbu a jak přesně žil, tak i zemřel — zrovna v 9 hodin večer.

Sebevražda zajímala od jakživa lidstvo a hledalo se vždy, kde leží příčina sebevraždy. Není času povídati vše, co o sebevraždě by se povídati dalo a je napsáno. Uvedeme si jen nejnápadnější ze sebevražd: sebevraždy hromadné. Jako jsou epidemie chorob duševních, epidemie zločinů, jsou i epidemie sebevražd.

U Tiraspolu našli 17 mrtvol poustevníků, již žili v Tarnovce a ztratili se, jakož i 30 ostatních. Byli zazděni v podzemní jes-

kyni a zatčený mnich Kovalev přiznal se k činu, jenž stal se po jich přání. Odhodlali se k smrti té, aby očistili se z hříchů před koncem světa, jež z ohlášené komety tušili. Kovalev oznámil na další doléhání, kde je zavražděno 10 jiných jeho druhů a jich mrtvoly také nalezeny byly.

V Kazani jest sekta, jež domnívá se, že je záslužno před Bohem zemřítí udušen, tím že někdo přitlačí mu polštář na ústa, až umře. Výkon provádí stará bába, a ostatní členové sekty obcházejí umírajícího a zpívají verše. Poněvadž bojí se vykonávati rdoušení v obyčejných domech, přenášejí nemocné do izolovaných domů.

V r. 1772 se pověsilo 15 invalidů na jednom hřebíku ve tmavém koridoru invalidovny.

Z monumentu v City v Londýně seskákalo tolik nespokojenců, že třeba bylo opatřit svršek jeho zábradlím, aby se tomu zabránilo.

V kavárně »d'Harcourt« během tří měsíců otrávil se 5 žen, vždy u téhož stolu.

Někdo sáhne si na život, aby vyhrál sázku na kamarádovi. Aubry vypravuje tuto strašnou událost: 10 dětí vytvořilo si tajný spolek. Jednoho dne v tajném sezení umluvily se, že vzájemně se postřílí. Označily se běžnými čísly od 1. do 10. a umluvily se, že číslo následující střelí na číslo předcházející. Seřadily se a číslo 2. střelilo na číslo 1.; ten padl mrtev k zemi. Číslo 3. střelilo na č. 2., ten padl a svíjel se v bolestech. Dalšímu odstřelování bylo zabráněno sběhnutšími se lidmi.

Jest užitečno znáti duši podivínů a lidí i nápadných, poněvadž všude s nimi v životě můžeme se setkat. Jest i zajímavé znáti jich duši, poněvadž na nich naučíme se dívati se trochu do vlastní duše. Duše lidská poskytuje nádherné a bohaté divadlo, jen musíme se umět dívati do ní!

Připravil
Michal Šanda

Znám výborného
podivína z dřívějších
dob. K., rukavičkář, byl
zuřivým ochotníkem.
Nedostal-li roli, na
kterou se těšil, rozbil
obyčejně každé
představení. Ani
ostatní interpreti
nehráli mu po chuti.
Při zkouškách jim
nahlas nadával, když
deklamovali své úlohy.
Když k němu přišel
někdo pro rukavice,
(šel tam každý, nebylo
v místě jiného
rukavičkáře), začal se
vyptávat, jak se mu
líbilo poslední
představení. Hrál-li
v něm, mluvil o sobě
nadšeně, nehrál-li,
začal nadávat.

Na nahotu muselo dojít. Proč by ji měly pohlednice opomíjet? Jenže zde právě dochází k tomu rozporu. Ideální rozměr i ideální médium, jenže obsah (zobrazení) se nedá distribuovat. V dobách, kdy ještě „píča“ či „čurák“ neokupovaly veřejný prostor, to nešlo z důvodů možného trestního postihu. V poslední době to sice už jde – poslat někomu pohlednici s rozcapeným bobrem je sice ukrutná legranda, ale dá se provést jen jednou za čas (pak už jde o úchylku). Neznám moc lidí, kterým by nevadilo, že by třeba obden vybírali z poštovní schránky pohlednice s akty, byť by šlo o umělecké snímky.

Lze tedy v případě „nahotinek“ z přelomu 19. a 20. století vůbec mluvit o pohlednici? Určitě ano. Důvod, že se neposílají poštou, je v nás, všechny formální podmínky byly splněny. Mám několik sérií podobných pohledů, zrovna tato sice nemá na rubu nic, ani linky na adresu. Vybral jsem ji však nikoli kvůli ženským proporcím, ale z důvodů symbolických. Samozřejmě jde o tu labuť. To, jak ji kráska drží za krk, ve mně evokuje text Augusta Villerrse de l'Isle Adama, mého oblíbeného francouzského autora, Škrtič labutí z bonhometského cyklu. „Bonhomet s mocným a strašlivým výkřikem, v němž, jak se zdálo, se demaskoval jeho sirupový úsměv, vrhl se zdviženými pažaty a s rozpjatýma pažema do řad posvátných ptáků! A rychlé byly stisky ocelových prstů tohoto moderního hrdiny: a čisté sněhové krky dvou nebo tří pěvkyní byly zadrhnuty nebo ztrženy před zářícím rozletem ostatních ptáků básníků. Tu duše dokonávajících labutí, zapomínajíc na dobrého doktora, prchala k neznámým nebesům za zpěvu nesmrtelné naděje, osvobození a lásky.“ (Tribulat Bonhom-

met. Pojer, Brno 1930; přeložil Josef Rejlek)

Labuť má význačné postavení ve všech podobách umělecké výpovědi. V podobě labutě svedl Zeus spartskou královnu Ledu. Z tohoto podvodného konání vzniklo modré vajíčko, z něhož se narodily čtyři děti (dvě Diovy

a dvě právoplatného Ledina manžela). Nejznámější z nich je Helena, kvůli níž se rozpoutala snad úplně první světová válka u Troje. A Ivan Martin Jirous je autorem sbírky Ubíječ labutí (2001).

Jakub Šofar

Labuť má význačné postavení ve všech podobách umělecké výpovědi. V podobě labutě svedl Zeus spartskou královnu Ledu. Z tohoto podvodného konání vzniklo modré vajíčko, z něhož se narodily čtyři děti (dvě Diovy a dvě právoplatného Ledina manžela). Nejznámější z nich je Helena, kvůli níž se rozpoutala snad úplně první světová válka u Troje. A Ivan Martin Jirous je autorem sbírky Ubíječ labutí (2001).

Filokartistův výsadek

1

1

L itera tura

Vít Kremlička

Kouzelný přehrávač z Kodaně

Vít Kremlička se narodil 22. 10. 1962 v Praze. Absolvoval gymnázium ve Štěpánské ulici a dvouletou nástavbu na střední pedagogické škole. Stál u vzniku časopisu Revolver Revue a týdeníku Respekt. V současnosti je spisovatelem a recenzentem na volné noze; své literární recenze publikuje v Týdnu, A2, Tvaru, Lidových novinách, Babylonu aj. Žije střídavě v Praze a v chatě poblíž Strakonice na břehu řeky Otavy. Je znamenitým rybářem od pána boha a autorem knih: Lodní deník (Nezávislé tiskové středisko, 1991); Cizrna (Torst, 1995); Starý zpěvy (Revolver Revue, 1997); Zemský povídky (Hynek, 1999); Prozatím (Petrov, 2001); Amazonia (Klokočí a Knihovna Jana Drdy, 2003); Manaël (Protis, 2005); Země Noc (Clinamen, 2006); Tajná cikánská kronika (Nakladatelství Pavel Mervart, 2007)

stužka J. H. Krchovskému

dnes ještě nechci v rakvi spát;
mohlo by se mi něco zdát;
když snem život je, čím potom smrt?
doposud o tom víme prd.
když se budeme snažit,
můžeme Ji však zažít:
tak budem' v smrti žít...

(22. 1. 2009)

kouzelný přehrávač z Kodaně

dovezl jsem bez daně:
již mrtev byl, zdechlina elektronická,
válel se u popelnice, laserová nicka
teď linou se z něj zvuky záhadné
prastarých časů, prostoru mořských řasů.
jež způsobují nevýslovnou krásu,
již jenom báseň vypoví;
tak nikdo se nic nedoví...

(22. 1. 2009)

nejprve vlasy nastřelit

a potom uši přišít
oči zaštepovat
nos řádně vyrovnat
chřípě obšít
do pysků neřád nastříkat
zuby vytlout a vsadit kořeny nový
chladné krve temný cocktail živý
kosti zdrcený zase štěpovaný

kůži napnout na rám
nehtům novou karosku
kozy porovnat
pupek zašroubovat
péro vytáhnout
z nohou chlupy servat
dosáhnout módní úrovně
bývá dnes bolestné

(22. 1. 2009)

dneska nastal kouzelný čas:

zdál se mi sen o koni Elišce

a o psodovi s červenýma koulema místo kukadel a třemi černými
psy

Brůna skákala přes auta zpěněná

na dlažbě jí klouzalo celá se chvěla chudinka

musel jsem ji klidnit a drátěná košile vůbec netížila

Skálovi jsem dal štítkem přes čelist aby se připravil k dentistovi
na dren

ani se nemusíš omlouvat řekl já vůl

Skalickej všechno samozřejmě věděl

náramně vystrojil nás

od půlnoci jeden meč pěchotní z říše středu přes ledová moře

diviznová vojska z časů prabáby očekávají rázný povel rovnodennosti
moře slyší a je připraveno na povel výsosti

ryby a jepice v pohotovosti n. s.

lučiště nasazují do poupat

ráno jsem šel do hračkářství podívat se na meč tizón

který převezli mezkaři v uhlích s pytlím

v tom hračkářství jsem kdysi kupoval tank na klíček jenž jiskřil

podobné tanky parkují u nás za školou

vojáci mysleli že jsou na cvičení a dávali nám cukrlata

někdy se jim připleťl do hledáčku civilista při ostrých střelbách

což se zhusta stává dosud

potom je převeleli do lesů za městem aby našli mír

oh seele o dušja o níž nevíme kde se právě toulá

nevěděli kde jsou což bývá dodnes vojenským tajemstvím

třeba můj soused vechtr dodneška neví kde je

no přece v kouzelném přehrávači z Kodaně

(23. 1. 2009)

všichni říkají: nepij tolik piva pozdě do noci!

ale já musím pivo pít, protože je dobré
vyživuje mozek a koulím dává morku

všichni říkají: nekuř tolik tabáku pozdě do noci!

ale já musím tabák bánit, protože je dobrý
bystří smysly a rozjasňuje ducha

**všichni říkají: neponocuj s kompaňony a nemiluj
k jitru!**

ale já tak musím činit, neboť je to vskutku dobré
vždyť do noci málokdo se vydá a hlídku drží
by duchové zůstali čilí a křepcí

všichni říkají a nic neříkají

(23. 1. 2009)

dnešek je asyrsky jiný

vojáci pálí po všem živém
takzvaně „čistí prostor“
ale život je neřád!
vždycky odněkud znova vykoukne

(23. 1. 2009)

Vysloveně žertovně (10)

úplně trapný, leč programově veselý pořad za grant z Evropské unie. To je to, oč tu běží. A co se nedaří. To snad ani nejde připravit, mumlal si Vladimír Just, jenž začal ze zoufalství nad tím vším zase psát do Literárních novin, které to všechno unesou. Ještě že zbývá tak málo dílů, ty poslední se spojí s vánoční nadílkou a se silvestrem, o to bych se nebál. Ale co teď? Nejlepší synové a dcery národa krvácejí v nevyhlášené občanské válce mezi pupíky a těmi ostatními, do JARu kopat fotbal jsme se nedostali, skřítkovi hospodářčickovi z Hradu se asi podebrala pata, tak začal trochu trucovat, a do toho ty závěje a návěje. A my, sice regulérně vybraní, ale jak to asi můžeme zachránit?

Just byl úplně daun, což se nestávalo často, snad jen když mu jeho žena vyluxovala skupinu kůrovců, jež si choval v dřevotřískové mase svého peřiňáku, aby mu připomínali milovanou Šumavu. Asi si budu muset napsat několik básní, snažil se upokojit. A už začal ořezávat tzv. básnivou pastelku; dostal ji od Preclíka, sochaře. Moje verše, moje verše, ty jediné mi rozumějí...

Když se ráno vymotal ze své pracovny, ještě s pavučinou metafor přes levé ucho, byl na tom mnohem lépe. Básně mi to řekly, odvětil ženě, která byla z toho všeho trochu napjatá jako struna cé. Víím, co udělám. Konečně by mohl Karel Čáslavský ukázat, co v něm je. Když je český národ takhle v klinči, tak do něj půjdeme dějinami. Kolikrát jsme už klekali na kolena, a vždycky jsme se zase zvedli. Všechno je to zdokumentované. Pěkně jim to všem naservírujeme. Žádná legrace, jenom pravda, pravdivá pravda.

Karel Čáslavský byl pověřen, aby skutečně pořádně, až možná mimořádně, provětral svoje archivy a aby vybral to nejlepší z filmových archivů, co by mohlo tento národ takzvaně nahodit.

Čáslavský to samozřejmě slíbil, dokonce poznamenal, že na takovou nabídku již dlouho čekal, ale sám se ji neodvážil nadhodit... Kdyby si raději Vladimír Just při poetických hrátkách zlomil třeba žebro, a tudíž by ho to nenapadlo.

Už před natáčením pořadu Vysloveně žertovně panovala ve studiu slavnostní nálada. Nikdo nevěděl proč, ale viselo to ve vzduchu. Pak si vzal Karel Čáslavský slovo a spustil: Drazí diváci! V této situaci, pro náš stát a národ nedobré, byl jsem osloven boží vůlí a jako vyvolený vám děkuji za důvěru. Vládnout budu tvrdě, ale spravedlivě. Od dnešního dne, 8.00, se zdrazuje vstupné v kinech o 100 procent...

Těšte se na příští týden, už naposledy. Coming soon...

Jan Lustig

Milada Kalášková

Básně

Spousta zajímavých knížek zůstane recenzenty nepovšimnutých, navíc u poezie ani knihkupci nepřetékají horlivostí plnit si regály čímśi v jejich očích naprosto neprodejným a proto je více méně dílem náhody, když se čtenář k takové knížce dostane. To je případ Milady Kaláškové a jejích Básní. Sbírka vyšla v brněnském nakladatelství Šimon Ryšavý před sedmi lety, tedy žádná horká novinka, ale protože jde o básně pozoruhodné a krásné, vybrali jsme několik, aby povznesly Dobrou adresu.

O samotné autorce nevíme skoro nic. Narodila roku 1925 a v kratičké vzpomínce na tatínka, ruského legionáře Jana Kaštánka, uvádí: „Já již mám také 77 roků a děkuji Pánu Bohu, že jsem ještě dosti zdráva a mohu se o sebe postarat a nikomu nejsem na obtíž. Když jsem byla mladá, přála jsem si psát básně, ale ty jsem psala až v důchodu.“ Podle občasných datací pod básněmi vznikla sbírka v rozmezí let 1980–1985.

Letadlo jak velký pták

letí rychle do oblak.
Pod modrou oblohou, nad bílými mraky,
letí jako racek nade všemi ptáky.
kolik je to krásy, když se v slunci třpytí,
kolik lidí nese a kolik jich vidí?

Dobře se v něm sedí na měkkých sedadlech,
daleko je vidět do modrých dálek.
Nad námi je krásná, modrá obloha,
slunce, žhavá koule, do očí bodá.

Vidíme i města, též vesnice dole,
domky, malé tečky, a vedle nich pole.
Podle řek jsou kopce s modravými lesy,
v nichž mívají ptáci v létě vzácné plesy.
Teď vidíme v dálce černé hory,
na nich bílé plachty. To jsou sněh a ledy.

Ledy v zlatém slunci se třpytí jak křišťál,
letadlo, náš ptáku, že bys na nich přistál?
Ještě poletíme dále, náš cíl dále je,
dnes letíme do Bulharska, k břehům Černého moře.
Letíme až do Burgasu, zhlédnout jeho krásu,
až nad městem přeletíme, bude málo času.

Cesta letadlem nám končí, posádka se s námi loučí.
Líbila se mi cesta, byla první, byla hezká.
Budu ráda vzpomínati, na moře i jeho krásy.
Vzpomínky jsou krásné, milé, na moře i hezké chvíle.

Překrásní jeleni

Překrásní jeleni parohatí,
žijete v hlubokých velikých lesích.
Po lesích běháte, své laně hlídáte,
rádi se pasete na paloucích.
Překrásní jeleni parohatí
s krásnými parohy, jste bohatí.
Když lidi vidíte, své slechy zbystříte,
krásná těla máte, v houští se schováte.

Paganini, to byl muž

Paganini, to byl muž,
uměl krásně hráti,
v housličkách měl mnoho múz,
čas si hudbou krátil.
Melodií lidi hladil,
v srdci k hudbě lásku měl,
housle s lidmi vždycky sladil,
v hudbě krásu nosit chtěl.

Paganini, to byl muž,
hudbu v srdci nosil,
když na housle písně hrál,
oko slzou zrosil.
V srdci často smutek měl,
často měl i žal,
z jeho houslí smutek zněl,
co prožil, to hrál.

Rybičko stříbrná

Rybičko maličká, jsi krásná stříbrná,
pluješ si v potůčku, kde voda průhledná.
Pluješ si ve vodě, od břehu ku břehu,
hledíš se ukrýti, jsi stále ve střehu.
Rybičko stříbrná, až se mi ukážeš,
mé srdce potěšíš, jak hvězda hvězdáře.
Rybka je němá tvář, ta mluvit neumí,
rybář má vždy radost, když rybku uloví.
Prosím tě, rybáři, nech rybičky žíti,
běž sklízet obilí, nemáme co mlíti.

Mám radost ve svém životě

Mám radost ve svém životě,
že mohu básně psát,
když mohu slova ke slovu
pak v celé větě dát.
Když věta má vždy pěkný rým
a má vždy jistý smysl,
to bývalo vždy přáním mým,
to plní moji mysl.

Báseň je srdce plamenem,
vyšlehne a pak hoří,
báseň je drahým kamenem,
je v srdci darem Božím.
Děkujeme Bohu za básně,
za písně v naší duši,
děkujeme za Mír, za Lásku,
nebudme k básním hluchí!

Vzácný je chléb

Chléb, to je vzácný, Boží dar,
již od dávna ho člověk znal.
Když na stole bochník chleba,
s kůrkou upečenou do zlatova,
dává okolí milou vůni.
Zrno vždy roste z černé půdy.

Z bochníku ukrojená skýva
dá tělu sílu i chuť vína,
slunce i voda se v něm skrývá.
Kéž nikdy chleba neubývá.

Bez slunce zima je a chlad,
bez chleba smutno, častý hlad.
Bez vody vždy je velká žízeň.
Ó nebe, nech nám svoji přízeň.

Sluníčko, slunce, Zemi hřej,
kéž je již člověk svoboděn,
od hříchů, mnohých nectností,
od lží, též špatných žádostí!

Kéž si váží Božích darů,
slunce, vody, též polí lánů,
kde roste zrno obilí,
vždy když se člověk přičiní.

Člověk se vždycky dobře má,
když Pán Bůh zemi požehná.
Má děkovati za ty dary,
by dědicem byl věčné slávy.

Člověk dostal tělo, duši,
má zde žíti, jak se sluší.
Ó Pane, prosím, dej chleba dost,
než odvoláš nás na věčnost.

V zeleném háji

Když se dívám po krajině,
vidím krásný háj,
je to háj běloučkových břízek,
které svítí v dál.
Háj je krásný, háj je milý,
mladé břízky má,
tiše šumí, k slunci hledí,
sluníčko je zná.
Břízky rostou pěkně v řadách,
sluníčko je hřeje,
v měkkém mechu pod břízkami
se dnes něco děje,
krásný, malý křemenáček roste ze země.

Země voní, břízky šumí,
ptáčky zpívají,
líbí se zde křemenáčkům,
v tom krásném háji.
Je zde čistý vonný vzduch,
travička zelená,
z dále slyším zvláštní zvuk,
kopýtko jelena.

Vezmu košík, vezmu tašku,
křemenáčky posbírám,
z krásy lesa, z křemenáčků,
zvláštní radost mám.
Slunce svítí, břízky voní,
krásný mají šat,
chodím ráda do přírody,
kde je plno krás.

Co
se
chystá

Markéta Pilátová (nar. 1. 2. 1973 v Kroměříži)

Spisovatelka, hispanistka a novinářka.

Vystudovala romanistiku a historii na FF UP v Olomouci, kde šest let pracovala jako odborná

asistentka. Působila dva roky jako lektorka na

katedře slavistiky ve španělské Granadě

a pracovala také jako redaktorka týdeníku

Respekt. Pro Respekt a další česká média píše

reportáže, literární recenze, povídky a autorské

sloupky. Čtvrtým rokem učí potomky českých

krajanů, kteří emigrovali z Československa do

Brazílie a Argentiny. Její román Žluté oči vedou

domů (Torst 2007) byl nominován na cenu

Magnesia Litera. Letos na podzim vyšel její druhý

román Má nejmilejší kniha (Torst, 2009), nyní jí

vychází knížka pro děti Víla Vivivíla a stíny zvířat

(Nakladatelství Lidové noviny a Respekt, 2009).

Žije v Buenos Aires.

Markéta Pilátová Víla Vivivíla a stíny zvířat

1. Ve vílácké zemi

„Nechceme tě, nechceme tě, nechceme tě, dítě!“ stačí říct u víláků, a musíte se sbalit a jít. Rodičům je jedno kam. Tak to chodí ve víláckém světě. Pro víly a víláky není život žádná procházka růžovou zahradou. Je to procházka ka bažinou. Mokřým lesem za svítání i po setmění a hrozný strach, že vás rozpustí slunce. To se sice ukáže nad bažinou zřídka, ale přeci jen je pro vílácký svět strašně nebezpečné. Proto nosí víly a víláci tlusté svetry proti chladu a mokru a malé kukly na hlavě proti slunci. U víl a víláků je zkrátka všechno vlhké a nepohodlné.

Přesto je vílácká bažina krásná. Alespoň vílám a víláčkům se to zdá. Na jaře rozkvétají ohromné pruhované lekníny, které pokrývají celou bažinu, chrání obyvatele víláckého světa před sluncem a krásně voní jako broskvový kompot. Můžete v nich dlouhé hodiny ležet a vdechovat tu vůni nebo olizovat kapičky nektaru, které neustále kloužou po hladkých stěnách leknínů. V bažině žije taky spousta ptáků, ryb a tajemných zvířat. Ptáky používají víláci jako dopravní prostředky. Jezdí na volavkách, vozí se na malých puntíkováných plameňácích jako autobusem a platí za svezení zvláštními zrnky z kulatých pichlavých plodů stromů bažinatníků. Vílácký život je poklidný, plný stejných dnů, kdy víláci nic moc nedělají, jen se projíždějí po bažině, hrají na fanty a kouří ohromné vodní dýmky s rašelinou.

Tatíci víláci mají taky něco jako zaměstnání – chodí každý den ráno okopávat stromy bažinatníky na sopečných plázech kolem bažiny. Když je plodů a semen málo, tatíci víláci si povzdechnou a do malých zkumavek nasbírají kapičky nakyslé šťávy, která stéká z kůry bažinatníků, a dlouho nad ní dumají. Podle kyselosti šťávy se totiž pozná, jestli je bažinatník zdravý, nebo nemocný. Semena

z pichlavých plodů, které se podobají našim kaštanům, jsou důležitá, chutnají ptákům i víláčkům. Bez nich by se nikdo nenajedl, ani by v bažině nefungovala doprava, a to by bylo hloupé, protože by se víly a víláci nemohli navštěvovat. Na návštěvě si víly a víláci hlavně povídají, hrají na fanty, kouří vodní dýmky anebo polehávají v rozkvetlých leknínech.

Vílí mamky se starají o vílata. Je to neobyčejně vysilující. Vílí děti jsou strašně rozjívěné, neposlouchají, schovávají se v ohromných korunách šáchorů, které v bažině vždycky vyrostou do nevídané výšky, a tam si stavějí hnízda, aby za nimi rodiče nemohli snadno vylézt. Místo aby se učili, tak pořád poslouchají divokou hudbu z velkých mušlí bažinných šneků, které si dávají na uši a dělají, že rodiče vůbec neslyší, a neustále na někoho v bažině vyplazují jazyk. Jsou taky dost špinavé, protože voda v bažině je hnědá, rákosí snadno pouští zelenou barvu a všude kolem bažiny na plázech leží šedý sopečný prach z vysokých sopek. Víly a víláci nosí dlouhatánské vlasy až skoro po paty a vílí mamky si zastříhují ofinu, aby jim vlasy nepadaly do očí, když se snaží vyprat šaty víláků a vílat. Všichni v bažině milují různé zrezavělé zbytky kovových kroužků, háčků na ryby a matiček. Tyhle předměty do bažiny většinou doputují z lidského světa a víláci je považují za opravdový poklad. Vplétají si je do svých dlouhatánských vlasů a háčky si zapichují jako ozdoby do svých trochu moc špičatých nosů.

Ve vílácké zemi stoupá k šedivé zamračené obloze neustále neviditelná kouzelná pára – vílí síla. Díky ní mohou víly rozumět zvířatům, provádět složitá bojová umění a nebát se, že někdy umřou. Tedy pokud je nerozpustí slunce. Všechno ve víláckém světě je silou prostoupené a bez síly nemohou víly a víláci žít, asi jako my nemůžeme žít bez vzduchu. Proto si taky víly a víláci myslí, že lidský svět je strašně nebezpečný. Možná ještě nebezpečnější než slunce. Je totiž bez kouzelné síly a každý by si měl dvakrát nebo i šestkrát rozmyslet, než tam strčí nos.

V tomhle světě žila taky malá víla Vivivíla. Tak ji rodiče pojmenovali, ale všichni jí říkali Vivi. Asi jako když vás pojmenují Viktorie a všichni vám říkají Viki nebo Alžběta a všichni vám říkají jen Běta.

Vivivíla málo vyrostla. Víláci a víly měří tak kolem půl metru, ale Vivi měřila mnohem míň, ať pila leknínový nektar, jak chtěla. O to byla divočejší, odvážnější a mnohem víc než ostatní vílí děti vyplazovala na své rodiče jazyk. Její rodiče byli taky o dost starší, než obvykle víláctí rodiče bývají, bylo jim dva tisíce let, obvykle mají víláci děti v nějakém tom tisíci let. Když se Vivi narodila, byl už její tatík vílák zvolený za ředitele plážového sběru semen bažinatníků.

Vivi nosila na rozdíl od jiných víláckých holek kalhoty – takové pytlovité kalhoty utkané z mechové bavlny. Měly na každé nohavici vyšitý jeden leknín. Kalhoty si oblékala pod krátké kostkované šaty. Na to všechno si pak ještě vždycky natáhla tlustý vílácký svetr. Vlasy měla na rozdíl od ostatních víláků zastřižené nakrátko. Vivi byla praktická a připadalo jí, že nacpat dlouhé vlasy pod kuklu proti slunci je zbytečně složité. Její vlasy byly husté, černé a trčely jí do všech stran. Občas, protože se Vivi moc nečesala, se jí slepily do tlustých pramínků. Když se to stalo, Vivi si na takový pramínek bahýnkem z bažiny přilepila zrezavělou maticku jako ozdabu a pramínek do ní celý zamotala, takže měla na hlavě spoustu matickových krucánků.

Potíž s Vivi byla v tom, že byla strašně zvědavá, pořád by chtěla jenom šplhat po leknínech a vůbec nechtěla pomáhat mamce víle prát prádlo ani tatíkovi vílákovu sbírat semena. Všem odmlouvala, zajímaly ji jenom

rošťárny a nejradši se jen tak projížděla na zádech puntíkových plameňáků křížem krásné bažinou. Hlavně pořád z bažiny utíkala pryč, do krajiny vysokých sopek, potloukala se na nebezpečných místech a škádčila místní obry (střílela jim do jejich velkých hlav flusadlem bahenní kuličky).

Včera vyplázla na svou víláckou mamku jazyk, a protože to už udělala po sto padesáté páté, víláci ji vyhodili z víláckého světa. Prostě řekli staré známé: „Nechceme tě, nechceme tě, nechceme tě, dítě!“ a bylo to. Vivi se musela rozhodnout, kam půjde, a protože ve víláckém světě se mluvilo o světě lidí s hrůzou v očích a šepem jako o hroživé džungli plné nebezpečí, Vivi si vybrala lidský svět. (Všichni jí doma vždycky říkali, že je praštěná). Může se vrátit, ale jen když vykoná nejmíň sto padesát pět dobrých skutků. Když Vivi odcházela, její vílácká mamka jí tajně za zády tatíka víláka mávala kapesníkem a v duchu už jí to vyplazování jazyka odpustila.

Vlasy měla na rozdíl od ostatních víláků zastřižené nakrátko. Vivi byla praktická a připadalo jí, že nacpat dlouhé vlasy pod kuklu proti slunci je zbytečně složité. Její vlasy byly husté, černé a trčely jí do všech stran.

Eva Sendlerová Z probíhající výstavy v Galerii Hollar

21. 10. 2009–15. 11. 2009

Galerie Hollar

(Smetanovo nábřeží 6, Praha 1)

denně, mimo pondělí 10–13 a 14–18

Al a zemi, kresba tuhl, 2008

Krajina v taci, kresba tuhl, 2003

Přítom, kresba tuhl, 2008

V krajíně, kresba tuhl, 2003

Větrné mlhy, kresba tuhl, 2008

Náklonnost, kresba tuhl, 2002

Přítulipání, kresba tuží, 2005

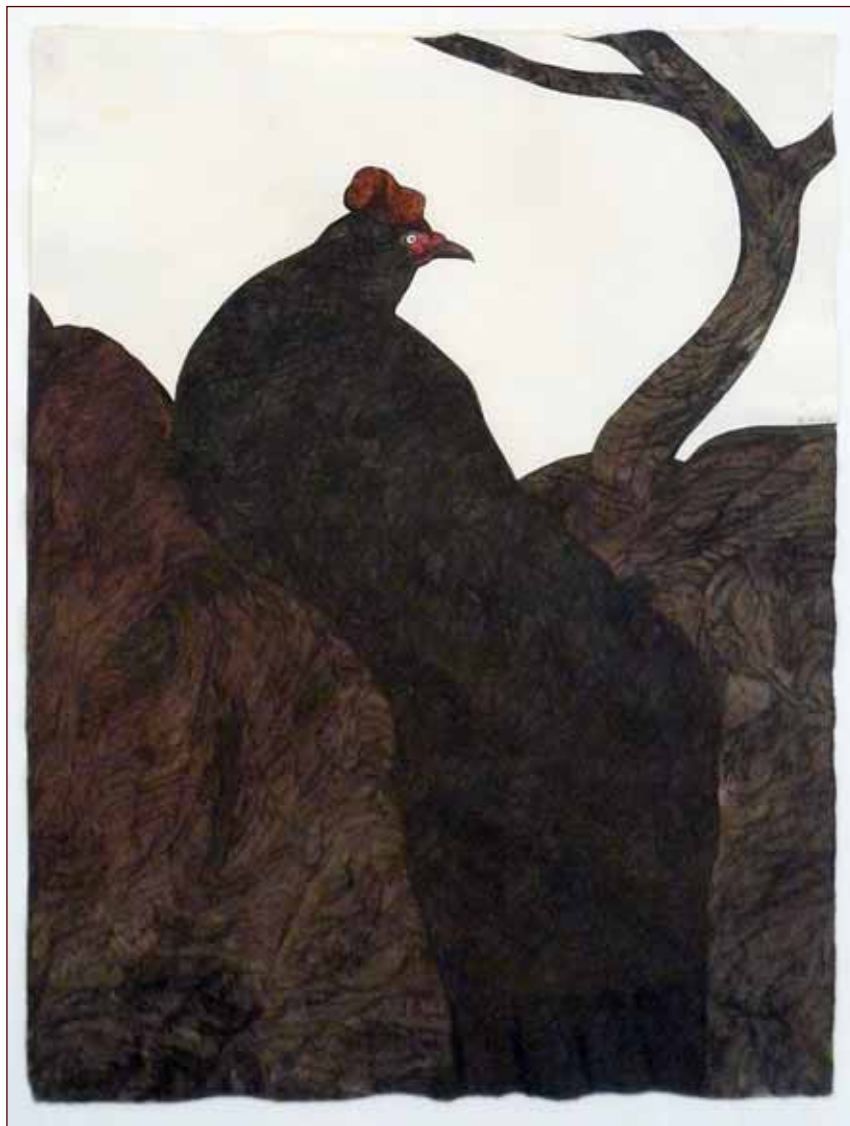

Astry, kresba tuží, 2005

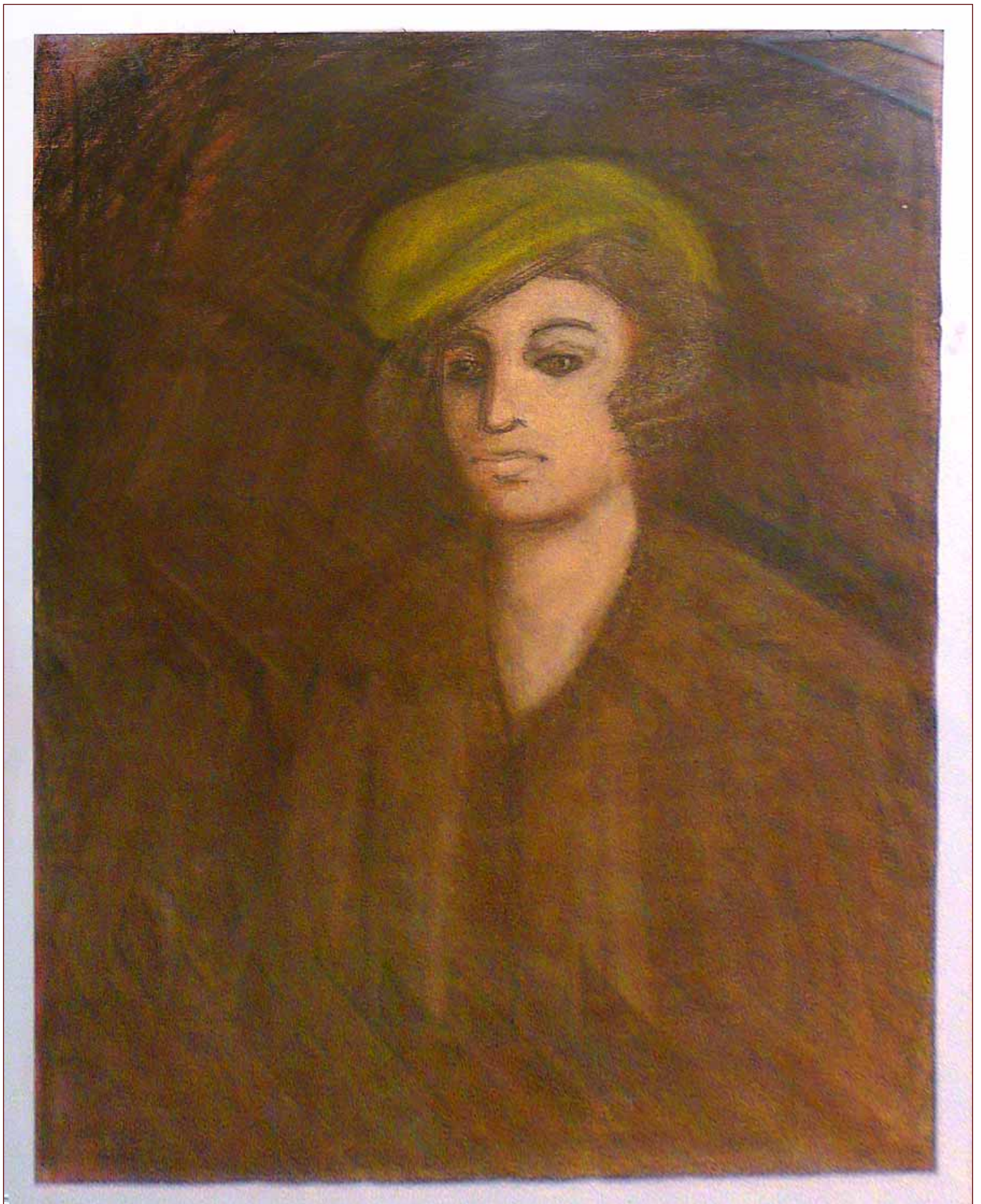

Kuličky, kresba tuží, 2005

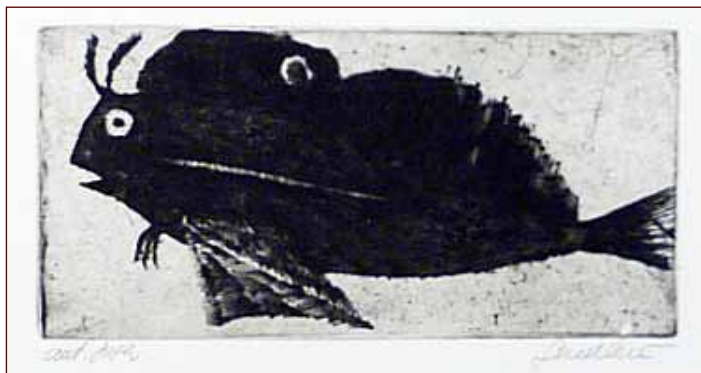

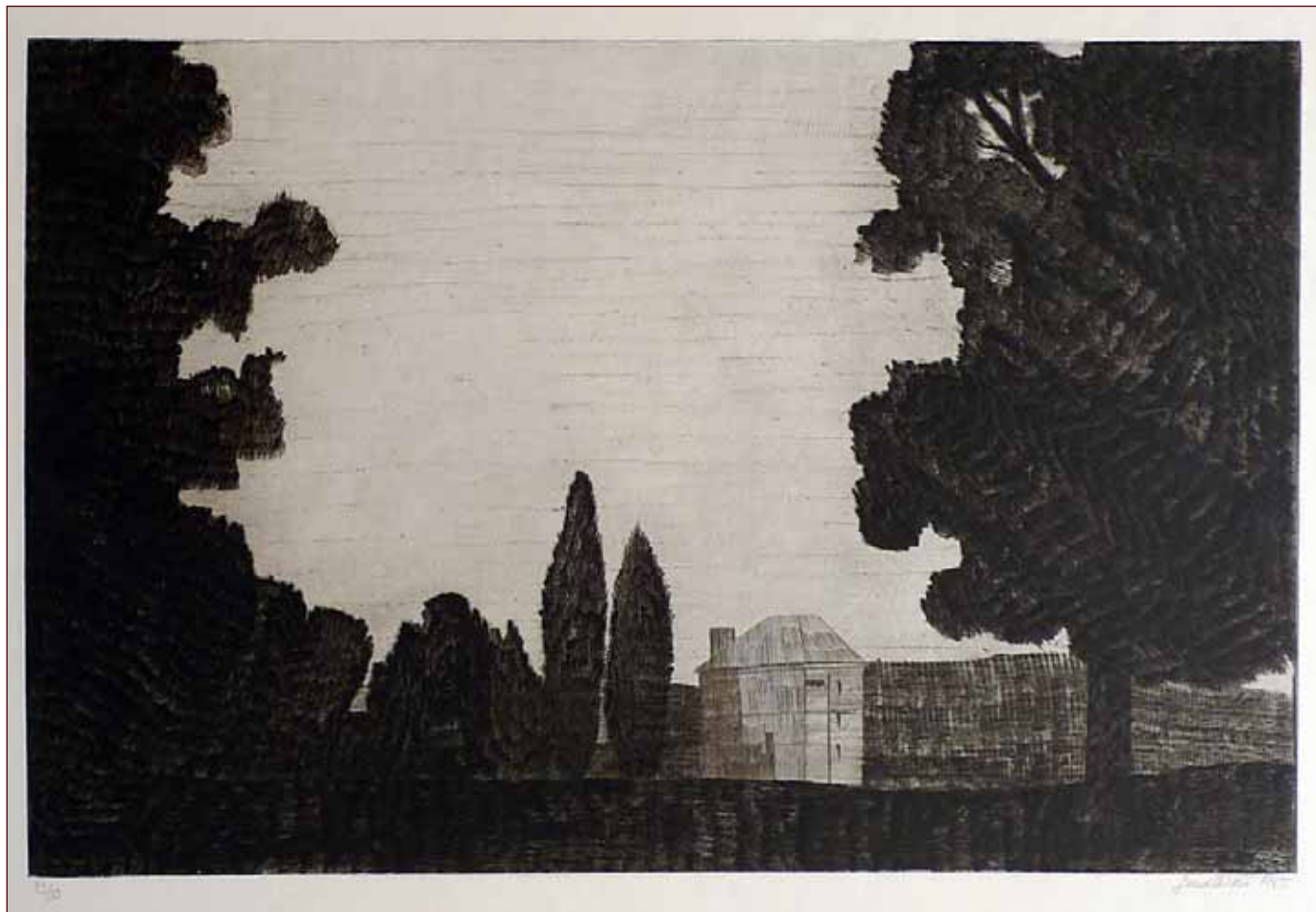

Národní knihovna České republiky v Praze Klementinu.

Předmětový katalog č. 4

Dnes myslíme v gejírech. Nahodíme slovo
a co Google vyprskne, z toho si složíme
jeho význam. Přicházíme o moudrost
starších souborů vědění, seřazených podle
jiných zákonů a v jiném pořadí. Souborů
pomalejších, chudších, moudřejších
a básnivějších.

Hnojení
Hodnosti vědecké

Štefan Švec

**V příštím čísle (vychází 1. prosince 2009)
najdete:**

Šuplíčky

Šuplíčky

Šuplíčky

Na shledanou příště!
Ne za pomeňte!